

Møte fredag den 4. juni kl. 10

President: Gunnar Breimo

Dagsorden (nr. 101):

1. Debatt om kulturministerens mediepolitiske redegjørelse
(Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 28. mai 1999)
2. Referat

Presidenten: Representanten Odd Eriksen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra representanten Hans J. Røsjorde foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 9. juni til og med 11. juni for å delta på et møte i regi av NATO-parlamentarikerforsamlingen i Kiev.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Terje Søviknes, innkalles for å møte i permisjonstiden
3. Terje Søviknes innvelges i Lagtinget for den tiden han møter for representanten Hans J. Røsjorde.

Presidenten: Representanten John I. Alvheim vil framsette et privat forslag.

John I. Alvheim (Frp): På vegne av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik og meg selv tillater jeg meg å sette fram forslag om en gjennomgang av erfaringene med HVPU-reformen og en vurdering av behovet for tiltak for enkelte grupper av klienter.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Debatt om kulturministerens mediepolitiske redegjørelse (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 28. mai 1999)

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Høyre 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter og Tverrpolitisk Folkevalgte 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Jon Olav Alstad (A): Den mediepolitiske redegjørelsen fra statsråden er en prøveordning for å erstatte de årlige meldingene om kringkasting og dagspresse, som alltid har hatt en tendens til å være forsinket og dermed har inneholdt en del opplysninger om utviklingen som var for gamle. For å lykkes kreves en evne til å trekke linjene framover, men til det var nok redegjørelsen denne gangen for mye en oppsummering og for lite en presentasjon av Regjeringens strategi. Men det var verdens første medieredegjørelse i Stortinget, så fra Arbeiderpartiets side vil vi gi forsøket nok en sjanse før vi eventuelt går tilbake til et annet opplegg.

At de mediepolitiske mål står fast, selv om vi må være innstilt på løpende å forandre virkemidlene når utviklingen går fort, er en erkjennelse jeg er glad for at også sentrumpartiene har kommet til. Vi er avhengige av at statsråden følger utviklingen nøye og engasjerer seg i dette området også. Likevel er det grunn til å spørre hvor mye disse ordene fra statsråden er verdt når vi ser at målsettingene stadig motarbeides gjennom bl.a. kutt i pressestøtten.

Det har de siste årene vært vanskelig å få øye på hva statsråden vil med mediepolitikken, utover å bruke den som salderingspost. Stortinget har i løpet av de to siste årene tatt initiativet til de fleste av de sakene som Regjeringen har lagt fram, og jeg synes fortsatt det går litt sent.

Vi har en intensjon om å ligge i fremste rekke i utviklingen, noe som ikke er enkelt når ting tar tid. Digitaliseringen vil medføre store endringer, selv om det vil skje gradvis. Da må vi la våre allmennkringkastere få tid til å utvikle et kvalitetsnivå og en seerlojalitet som styrker deres evne til å møte en sterkere konkurranse. Det er den mest effektive måten å nå de politiske målsettingene på. Vi ser at dette også skaper ny aktivitet her hjemme, ikke minst næringspolitisk. Det blir et interessant marked på innholdssiden, der vi har muligheten til å være med. Og vi ser allerede at vi styrker vår posisjon internasjonalt på det området. Det er også den sikreste måten å sørge for et medieinnhold på med utgangspunkt i den norske, ikke den angloamerikanske, virkeligheten, med ivaretagelse av norsk språk, kultur og verdier som viktige premisser.

For NRKs del kan det nå se ut som om vi får en del av de avklaringer vi har bedt om. For å gi utviklingsmuligheter tror jeg det er rett å følge den modellen som bl.a. BBC har lyktes godt med. Da har vi mulighet til i større grad å gjøre NRK gjeldende i en sterkere konkurranse, og det er påtrengende å avklare rollefordelingene i det statlige medieselskapet. Vi må som eiere av NRK ha et avklart forhold til det å være eiere, samtidig som vi må klare å gi NRK utviklingsmuligheter på lik linje med de øvrige kringkasterne. Dette kommer vi nok sterkere tilbake til i forbindelse med de to sakene som nå ligger til behandling i komiteen.

Nå varslet statsråden at hun omsider vil innlede drøftinger med TV 2 om videre konsesjon, og jeg regner med at det vil bli gjort en evaluering av den og ivaretagelsen av denne, og at det samme vil gjelde P4. Jeg regner også med at Stortinget gis mulighet til å drøfte forhold knyttet til konsesjonen, i god tid før en fornyelse er aktuell, for

det er flere interessante problemstillinger som det vil være nødvendig å ta stilling til. Vi bruker som kjent konsesjoner også som et politisk styringsmiddel. Men før vi kommer så langt, vil jeg gi statsråden muligheten til å komme lenger i evalueringen av dagens konsesjoner. Et av de momentene som må diskuteres, er forholdet til sammensmeltningen mellom medier, og hvordan vi ønsker å ivareta allmennkringkasterne i den sammenheng. Jeg synes for øvrig det er litt merkelig at statsråden sender sterkere signaler om hva hun akter å gjøre, på en større mediekonferanse enn det hun gjør her i Stortinget.

Nærkringkastingens situasjon har de siste årene gjennomgått store forandringer. Nærradioene har fortsatt en del uavklarte spørsmål, bl.a. forholdet til bingo, som er viktig for deres utviklingsmuligheter.

Spesielt for lokal-TV har det skjedd en enorm utvikling de senere årene. Vi har fått på plass et regime som gir lokal-TV mulighet til utvikling, selv om jeg har inntrykk av at man fortsatt gaper litt for høyt. Det gir i hvert fall de økonomiske resultatene inntrykk av. Nå er det forholdsvis kort tid siden de kom i gang, og jeg forventer at det skjer endringer i den situasjonen i løpet av de nærmeste årene. Her er også forholdet til TvNorge viktig. Derfor er det vesentlig at eierne av TvNorge fortsatt ser koblingen som er gjort mellom TvNorges rammebetingelser og deres tilknytning til lokal-TV.

Pressepolitikken har de siste årene tatt overraskende vendinger. Derfor er jeg nå fornøyd med at vi er i gang med et nytt dagspresseutvalg. Men når kua dør mens grasen gror, er det behov for å gjøre endringer. Derfor hadde det også vært på sin plass å øke pressestøtten for å stabilisere situasjonen for mange aviser inntil utvalgets konklusjoner foreligger, og vi kan vedta en revidert pressepolitikk. Slike signaler har ikke statsråden gitt, og det skuffer meg.

Spesielt pressestøtteavisene har de to siste årene klart å tilpasse sine kostnader til utviklingen, så det er ikke riktig når det hevdes at de har fått økte utgifter og dermed en vanskeligere økonomisk situasjon, slik statsråden var inne på i redegjørelsen. Den vanskelige økonomiske situasjonen skyldes i hovedsak den politikken som statsråden har ført de siste årene. Tallene som ble brukt i redegjørelsen, gir et helt feil bilde av avisenes økonomi. Når det selges eiendommer på grunn av Regjeringens politikk, er det feil å gi inntrykk av at det er driftsinntekter. Om det er statsråden som forsøker å lure seg selv, eller å bortforklare virkningene av egen politikk, skal ikke jeg spekulere i. Det er mulig hun tror på det selv. Men situasjonen i åtte av de mest utsatte avisene er at driftsunderskuddet etter pressestøtte, korrigert for slike ekstraordinære inntekter, blir over 23 mill. kr forverret fra 1997 til 1998 – for åtte av de 123. Dersom statsråden har behov for en oppdatering av tallene sine, skal jeg være behjelpelig med det. Ved neste redegjørelse kan det være en idé å ta med tall som viser hvordan situasjonen egentlig er i avisene, og ikke teoretiske beregninger som gir et ufullstendig bilde av situasjonen, og som er fullstendig uegnet for debatt i denne salen.

Eierskapsloven er nå trådt i kraft. I den sammenheng er det også nødvendig å minne om at tilsynsorganet i ho-

vedsak må konsentrere seg om å følge lovens intensjoner og ha eierstrukturene i fokus, spesielt på nasjonalt nivå. Det er veldig enkelt å gå i den fellen at man i for stor grad fokuserer på små, lokale endringer, og dermed mister helhetsbildet av utviklingen. Det var aldri Stortingets intensjon å bidra til å stoppe oppkjøp som igjen ville medføre nedleggelse av aviser, noe som også er klart uttrykt i lovens forarbeider. Derfor er det nødvendig å ha et avklart forhold til hva nasjonale og regionale nivåer er i denne sammenheng, også for å unngå at loven legger unødige begrensninger på endringer som løpende skjer i bransjen. Her må loven fungere etter intensjonene, der det nasjonale nivået må få være i hovedfokus.

Vi har ganske liberale regler for eierskap i dette landet. Det har vi fått bl.a. fordi vi ser at det blir vanskelig å regulere dette i fremtiden, og det er ikke noe spesielt ønske å hindre norsk eierskap i mediene – tvert imot. Nå er situasjonen i Norge tross alt mye bedre enn i de fleste andre land vi bruker å sammenligne oss med. Men selv om den er det, har vi gjennom å vedta å lovfeste prinsippene i Redaktørplakaten tatt høyde for at dette kan endre seg. Det går statsråden nå imot fordi Justisdepartementet har antatt at det trolig er i strid med ytringsfriheten og vil hindre eierne i fritt å ytre seg gjennom sine egne medier. Jeg trodde nettopp det var hensikten med forslaget, å hindre misbruk av makt som igjen begrenser andres ytringsfrihet.

Nå er det ulike oppfatninger, også i juridiske miljøer, om forholdet til Grunnloven. Etter min vurdering kan en lovfesting også bidra til å styrke vernet om ytringsfriheten og om den frie meningsdannelsen. Pressen og de tradisjonelle mediene har her ikke vært et problem, tvert imot har vi sett at profesjonaliseringen av eierne kan fungere positivt for den redaksjonelle friheten. Men det skjer også en utvikling av nye medier som har eiere som ikke har det samme utgangspunktet og det samme grunnlaget. Derfor er ikke Arbeiderpartiet i dag innstilt på å endre det vedtaket som er gjort, og jeg forventer at det kommer til Stortinget en melding i tråd med tidligere vedtak.

Vi vil ganske snart få Ytringsfrihetskommisjonens utredning på bordet, og den vil gi oss et bredere grunnlag å drøfte dette nærmere på. Og behovet for å opplyse om eierskapet blir desto mer påtrengende for å gi mediebrukerne mulighet for selvstendig å vurdere eiernes påvirkning dersom statsrådets nye holdning vinner fram.

Statsråden inviterte oss med på en konsesjonsutlysning på langbølgebandet. Jeg synes det er å trekke innholdet i en mediepolitisk redegjørelse for langt. Situasjonen er ikke så enkel som bare å lyse ut en ledig frekvens. Der ligger uavklarte spørsmål av både politisk og teknisk art som bør behandles grundigere. Jeg har registrert Post- og teletilsynets holdning, men Norring har ikke uttalt seg om de tekniske spørsmålene. Forholdet til eksisterende konsesjoner på FM-nettet må avklares, og det må legges inn forutsetninger om tidsbegrensninger i tråd med det som er Teletilsynets syn. Også forholdet til andre land må avklares. Derfor vil jeg be om at statsråden foretar en grundigere utredning før Stortinget tar endelig stilling til dette.

Filmpolitikken ble ikke nevnt av statsråden. Jeg tror det er riktig også å se på den i en mediepolitisk debatt. Innhold blir som kjent stadig viktigere når alle kanaler skal fylles med annet enn repriser og gammelt stoff. Vi har de siste årene hatt en positiv utvikling, der norsk film etter hvert har opparbeidet seg en posisjon internasjonalt, der vi teller med. Med det som utgangspunkt er det behov for en gjennomgang for å se om vi kan bidra til å styrke denne utviklingen ytterligere. Jeg er kjent med at det er laget en konsulentrappport som i liten grad synes å være et verktøy for å hjelpe oss med dette. Derfor er jeg bekymret dersom den skal følges opp i små bruddstykker. Det brukes etter hvert så store ressurser på norsk film at Arbeiderpartiet mener det er viktig å få en grundigere behandling av dette feltet.

Til slutt vil jeg understreke at det er viktig å holde fast på de politiske målsettingene, slik statsråden fremholdt i sin redegjørelse. Men jeg kunne ha tenkt meg en statsråd som også evnet å nå målene gjennom politisk handling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (Frp): Representanten Jon Olav Alstad snakket varmt om pressestøtten. De aviser som mottok pressestøtte i 1998, hadde et underskudd på ca. 155 mill. kr. Synes representanten Alstad det er riktig at de fem største mottakerne forsyner seg med ca. halvparten av den totale pressestøtten framfor de små distriktsavisene som har mindre muligheter til å få store reklame- og annonseinntekter, og som i tillegg har vanskeligere for å være med på den raske utviklingen som skjer i landet?

I tillegg har vi også en flyttestrøm som gagnar de store sentrumsavisene.

Jon Olav Alstad (A): Hvis det er slik at Fremskrittspartiet nå er villig til å være med og diskutere pressestøtten og innretningen på den, regner jeg med at vi skal klare å finne hverandre når vi skal følge opp den utredningen som er på gang også. I så fall ville det være en helt ny holdning fra Fremskrittspartiets side.

Grunnlaget for pressestøtten er nettopp å prøve å sikre først og fremst et lokalt mangfold, men også et geografisk mangfold. På den måten er pressestøttenivået og innretningen på det i dag tilpasset slik at det blir størst mulig mangfold blant avisene.

Det som er situasjonen i dag, er bl.a. at Fremskrittspartiet har vært med på å utforme pressepolitikken de senere årene med ganske dramatiske kutt i pressestøtten. En følge av det er at det nettopp er de små lokalavisene som sliter tungt for de små summene som for dem utgjør veldig mye.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Alstad startet sitt innlegg med å ta opp de mediepolitiske målsettingene. Så vidt jeg registrerte, er ikke Alstad og kulturministeren så veldig uenige om de kulturpolitiske målsettingene og heller ikke om de mediepolitiske målsettingene, heller ikke Alstad og undertegnede.

Jeg er glad for Alstads sterke engasjement nettopp for å styrke mangfoldet innenfor mediene. Jeg tror egentlig ikke at den store uenigheten hersker i det hele tatt i Stortinget. – Alstad er en av Stortingets mest engasjerte mediepolitikere.

Nå er pressestøtten og kuttet i pressestøtten blitt et gjennomgangstema i mye av Alstads engasjement, og flere av oss beklager vel at vi har måttet gå til en beskjæring av produksjonsstøtten til avisene. Imidlertid har jeg også registrert at representanten Alstad nå ønsker å fylle opp igjen det kuttet som ble foretatt sist. I den forbindelse har jeg lyst til å stille ham et spørsmål ut fra en artikkel i Dagens Næringsliv i dag som viser at Trygve Hegnar tar ut 5 mill. kr av Finansavisen for å komme i betraktning når det gjelder produksjonsstøtte. Ser Alstad med bekymring på nettopp en slik ordning? Han var innom innretningen i sin forrige svarreplik til Bredvold, og sa seg fornøyd med den. Med tanke på dette oppslaget må jeg spørre: Hvordan kan han forsvare den innretningen og den modellen som pressestøtten i dag er sydd sammen etter?

Jon Olav Alstad (A): Målene er vi enige om. Det har Arbeiderpartiet og sentrumpartiene vært i alle de årene jeg i hvert fall har jobbet med mediepolitikk. Vi har vært litt uenige om virkemidlene for å nå de målene, selv om jeg registrerer at sentrumpartiene på de fleste områdene har kommet etter, etter at de havnet i regjeringskontorene.

Jeg synes også det er litt merkelig at representanten beklager pressestøttekuttene, for det framstår faktisk etter hvert som om disse er et resultat av en villet politikk.

Når man så begynner å trekke fram de 5 millionene til Finansavisen, kan jeg forsikre representanten fra Kristelig Folkeparti om at vi har laget et regelverk som skulle ta høyde for at Finansavisen ikke skulle få pressestøtte med den triksingen de driver på med. Situasjonen var akkurat den samme i fjor. Jeg håpet at Statens medieforvaltning tok den fighten i fjor. Det gjorde man ikke, man lot den juridiske tvilen som var, komme Finansavisen til gode slik at de fikk pengene, med det resultatet at situasjonen ble enda mer forverret for de øvrige avisene i forhold til det pressestøttekuttet som var gjennomført. Jeg forventer at man i år tar den avklaringen i forhold til Finansavisen, og at Statens medieforvaltning står fast på det som er regelverket, nemlig at den slags triksing som Finansavisen driver med, ikke er akseptabel for å oppnå pressestøtte.

Trond Helleland (H): Representanten Alstad kritiserer kulturministeren fordi den mediepolitiske redegjørelsen inneholdt få nyheter, og han sier også at de årsmeldingene vi har hatt oppe til behandling før, kom altfor seint i forhold til de aktuelle saker. Jeg vil legge til at redegjørelsen nå kanskje kom litt for tidlig fordi det kommer så mange utredninger i løpet av juni måned som vil legge viktige premisser for mediepolitikken framover, utredning fra Konvergensutvalget – om digital TV – og muligens utredning fra Ytringsfrihetskommisjonen.

Når Alstad kritiserer at det er lite nytt, er det litt spesielt at han synes at de nyhetene som ligger i redegjørelsen, på en måte foregriper begivenhetenes gang, bl.a. en liten sak om lang- og mellombølgekonsesjoner, og at kulturministeren nå sier klart fra om at hun ikke ønsker en lovfesting av redaksjonell uavhengighet. Så på en måte kan en spørre hva det er Alstad egentlig ønsker at denne redegjørelsen skulle inneholde. Jeg trodde debatten skulle dreie seg om den medieutviklingen vi ser framover, men igjen ender Alstad opp med å levere et varmt forsvar for den mest gammeldage av alle mediepolitiske ordninger, nemlig pressestøtten. Da er vi tilbake i den litt tilbake-skuende mediedebatten.

Når Alstad i tillegg er opptatt av at vi skal begynne å diskutere konsesjon for allmennkringkastere, er det med utgangspunkt i at Stortinget nærmest skal inn og drive politisk styring av dette. Han sa det rett ut, at konsesjon skal brukes som et politisk styringsmiddel, og da vil jeg spørre: Tenker Alstad i den sammenheng på detaljregulering av sendetidsskjemaet for minoritetssendinger o.l., som mange i Stortinget er opptatt av, eller er det andre ting han tenker på?

Jon Olav Alstad (A): Jeg skjønner etter hvert hvorfor Høyre leverer et så sterkt forsvar for statsråden. De har nå fått et gjennomslag for sin mediepolitikk som de aldri før har evnet å få de siste 10-15 årene.

Representanten Helleland var inne på at vi går imot de få nyhetene som tross alt lå i redegjørelsen, men jeg synes ikke det er noen nyhet å gå tilbake til det som var status quo.

Vi behandlet en eierskapsmelding for få år siden, og da laget vi et regime for eierskap i media. Lovfestingen av den redaksjonelle uavhengigheten og opplysningsplikten var to meget sentrale elementer i den strategien som den gangen ble uttenkt. Når man fortsatt har en intensjon om politisk styring i media, blir det litt merkelig å gå imot nettopp de to elementene.

Pressestøtten er slett ikke gammeldags, slik som representanten forsøkte å gi inntrykk av. Tvert imot er det et av de mest treffsikre virkemidlene vi har for å kunne bevare mangfoldet og derigjennom også oppnå pressepolitiske målsettinger. Vi har foretatt mange utredninger om det opp gjennom tidene, senest for et par år siden, som konkluderer med akkurat det samme.

Representanten er så inne på spørsmålet om konsesjon som politisk styringsmiddel. Det har alltid vært hovedforskjellen mellom de borgerlige partiene på høyresiden og sentrum og Arbeiderpartiet at vi har ønsket å bruke konsesjonene som et styringsverktøy, bl.a. som et hovedredskap for å sikre at de kommersielle kanalene også bygger på prinsippene bak en allmennkringkasting. Slik har det vært, og slik håper Arbeiderpartiet at det blir også i tiden framover.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet er av den oppfatning at det har skjedd en positiv utvikling på

medieområdet i de senere årene. Nye aktører har bidratt til å skape et mangfold som sikrer både valgfrihet for befolkningen og meningsforskjell mellom mediebedriftene. Mediene er viktige. Mediene er den viktigste kommunikasjonskanalen for informasjon i vårt samfunn. Den er også en av de viktigste hjørnesteinene i samfunnet vårt. Samfunnet og mediebedriftene lever i et gjensidig avhengighetsforhold. Samfunnet er avhengig av at mediene kommuniserer videre det som skjer i samfunnet, og mediene er avhengige av de aktørene i samfunnet som bidrar til å skape de nyhetene som mediene er avhengige av.

Av denne grunn er det viktig å sikre at det er en klar uavhengighet mellom mediene og de som legger rammebetingelsene for mediens virksomhet. Utviklingen innen medieområdet har i de senere årene bidratt til at myndighetenes tilknytning til mediene har blitt mindre enn det den var da det kun var én allmennkringkaster. Etter Fremskrittspartiets oppfatning er det myndighetenes viktigste oppgave i årene fremover å utvikle dette slik at mediene får en større frihet, og at myndighetenes bånd til en av de største medieaktørene bygges ned, slik at det ikke kan stilles spørsmål ved uavhengigheten til de enkelte medier.

For Fremskrittspartiet er en fri og uavhengig presse en forutsetning for demokrati og ytringsfrihet. En avis er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert som avisene blir mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk kunne vike plassen for næringspolitiske forsøk på å sikre mer støtte. I en slik sammenheng vil mediebedriftene forsøke å blidgjøre de politikere som ønsker å sikre en fortsatt pressestøtte. Slike hensyn kan også påvirke journalistikken. På grunn av de statlige subsidier til pressen er det en stor fare for at dens kritiske holdning til statsstyret blir dempet. Dette kan sette demokratiet i fare og kan føre til at mediene blir for lite objektive i sine politiske vurderinger. Fremskrittspartiet ønsker derfor at pressestøttens produksjonstilskudd avvikes i sin helhet, slik at vi ikke får en uheldig binding mellom presse og myndigheter.

Fremskrittspartiet ønsker derimot fortsatt å yte tilskudd til medieforskning og etterutdanning, tilskudd til ymse publikasjoner og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark. Det er også svært interessant å se til hvilke aviser og i hvilket omfang produksjonstilskuddet, den såkalte pressestøtten, fordeles. Seks store aviser forsyner seg med ca. halvparten av denne støtten, og dette kan man vel si er dypt urettferdig overfor dem som ikke får. Det er verdifullt for samfunnet at det eksisterer et mønster med frie og uavhengige lokale, regionale og riksdekkende aviser. Dette bør søkes opprettholdt i størst mulig grad gjennom konkurranse i et åpent marked, hvor pressen får sine inntekter fra avislesernes kjøp og annonse-salg.

Fjerning av produksjonstilskuddet vil antakeligvis føre til at noen aviser må slutte, men dette vil på den annen side kunne tvinge fram en nytenkning som gjør at flere av de utsatte trolig også vil klare seg. At noen aviser og publikasjoner må gå inn, kan for øvrig også åpne for

nye som vil etablere seg. Fremskrittspartiet deler derfor ikke Regjeringens oppfatning av at pressestøtten er svært viktig for avisenes konkurransevilkår. Mitt spørsmål til representanten Alstad var hva Arbeiderpartiet ville gjøre, ikke hva representanten ønsker at Fremskrittspartiet skal gjøre. Det er helt klart at Fremskrittspartiet vil fjerne denne støtten, så jeg må nok skuffe dem som ønsker Fremskrittspartiets støtte til denne ordningen.

Avisene har i dag momsfristak. Dette er en fordel som bidrar til å styrke avisenes økonomi i forhold til f. eks. ukeblader som ikke har et slikt fritak. Her kan det være aktuelt å sammenligne f. eks. avisen VG og enkelte ukeblader, som Se og Hør, for å se hva som egentlig er den store forskjellen.

I Norge har vi lang erfaring fra den tiden da vi hadde få allmennkringkastere, med at det kan stilles spørsmål ved mediernes uavhengighet i forhold til offentlige myndigheter. Blant annet av den grunn må alt offentlig eierskap i medievirksomheter avskaffes snarest. Derfor bør nok NRK snarest privatiseres.

NRK-lisensen bidrar også til å skape ubalanse i mediemarkedet. Det må være på sin plass å stille spørsmål ved om det er riktig at en medieaktør skal være sikret å få sine inntekter inndeckt som en skatt på det å være eier av et fjernsynsapparat og ikke bruken av dette. Det er en svært stor misnøye blant folk med denne ordningen, og Fremskrittspartiets oppfatning er at det framover vil være en stor ulempe for NRK at denne ordningen opprettholdes. Den offentlige finansieringen av NRK vil også bidra til at en nødvendig effektiviseringsprosess av NRK ikke blir igangsatt raskt nok og mest mulig effektivt. Det vil føre til at prosessen blir enda mer smertefull den dagen den tvungne lisensen faller bort.

Som tidligere nevnt, har mediebedrifter som TV 2 og P4 tilført det norske samfunn mye i den forholdsvis korte tiden de har eksistert. Fremskrittspartiet vil ta sterk avstand fra de trusler som er kommet fra enkelte deler av det politiske hold, om at det ikke er sikkert at konsesjonene vil bli fornyet dersom ikke bestemte krav oppfylles. Fremskrittspartiet er ikke enig i kritikken som er kommet fra Allmennkringkastingsrådet om programprofilen i TV 2. TV 2 har blitt en betydningsfull og viktig aktør i det norske medielandskapet. TV 2 har lyktes godt i å tilby et kvalitetsmessig godt fjernsynstilbud til det brede lag av befolkningen og har blitt en reell konkurrent til NRK – faktisk så stor at den har hatt større seertall enn NRK på noen program. TV 2 har vært med på å bidra til å sikre meningsmangfoldet i landet. Dette er viktig.

Dersom det er mulig, bør det offentlige bidra til at flere tilbud kan etableres i eteren, slik at mangfoldet blir ytterligere styrket. I framtiden må det offentlige gi allmennkringkasterne stor frihet i hvordan de skal utvikle sin virksomhet til beste for sitt publikum. Lovregulering og gjennomregulerte konsesjonsvilkår er nødvendigvis ikke veien å gå.

Den raske utviklingen innen IT-sektoren og den kommende digitalisering vil medføre at det framtidige kringkastingstilbudet vil bli mangedoblet. Fremskrittspartiet hilser en slik utvikling velkommen, fordi dette vil medføre

at landets innbyggere får et langt større tilbud å velge i. I tillegg vil en slik utvikling medføre at det blir en større konkurranse på dette markedet. Dette er positivt, og det vil medføre at tilbudet blir sterkere kundefokuseret, slik at det blir stadig bedre. Dette sikrer meningsfrihet og valgfrihet.

Det er fortsatt store utfordringer innenfor mediesektorene. Mange av disse har jeg vært inne på i dette innlegget. Det er viktig at offentlige myndigheter er med på å sikre at vi har en fri og uavhengig presse, og at denne har rammevilkår som gjør at den kan klare seg uten offentlige subsidier. Frihet for mediebedriftene til selv å utforme sin egen profil er et viktig stikkord i denne sammenheng.

Ellers ønsker Fremskrittspartiet å rose alle de lokalradioer og lokal fjernsyn som med en veldig stor dugnadsinnsats klarer å underholde og opplyse svært mange av den norske befolkning. Ofte er også en lokalradio den eneste kontakten enkelte, spesielt eldre, har med samfunnet. Her får folk lokale og internasjonale nyheter og underholdning og kan ellers ringe inn og kanskje også bidra med litt egeninnsats i radioens regi når det er aktiviteter som de kan delta i.

Det er viktig at vi har denne type medier, som kan ivareta de små, men viktige hendelser som de store ikke har mulighet til. På denne måten utfyller de hverandre.

Det er derfor svært synd at f. eks. lov om radiobingo skal kunne frata enkelte lokalradioer denne inntektsmuligheten. Det samme prinsippet vil gjelde når saken om politisk reklame og livssynsreklame blir vedtatt, hvis ikke disse to blir likestilt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Olav Alstad (A): Det er for så vidt interessant at Fremskrittspartiet i forbindelse med TV 2s konsesjon velger å sette markedet helt til side og bare tildeler konsesjon sånn over bordet i innlegget her, mens man for pressestøtten ikke legger de samme prinsippene til grunn. Det er nettopp markedet som er mye av begrunnelsen for pressestøtten også, der nr. 1-avisene alltid stikker av med annonsene. Vi har forsøkt å kompensere nr. 2-avisene med noe av det markedet ikke klarer, og dermed sikrer vi mangfoldet. Men jeg ser ingen vits i å gå inn i noen politisk polemikk med Fremskrittspartiet om pressestøtten. Det oppfatter jeg som bortkastet tid, selv om signalet om momsfristaket kanskje ikke var så klart igjen. Det er jo en form for pressestøtte det også.

Det som derimot overrasket og nærmest sjokkerte meg, var Fremskrittspartiets påstand om at statlige subsidier til pressen er å oppfatte som et demokratisk problem. Mener representanten at pressen i dag lar seg styre av pressestøtten? Er det det inntrykket man har? I så fall: Hvilke aviser er det da som lar seg styre på den måten?

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet ønsker seg frihet og uavhengighet både for pressen og for dem som ellers bidrar med nyheter. Vi mener at markedet skal regulere dette. Markedet vil innrette seg etter hva seerne ønsker å kjøpe og betale for for å få nyheter og ellers annen underholdning.

Fremskrittspartiet er av den oppfatning at å subsidiere enkelte framfor andre, er forskjellsbehandling, og at de som vil få denne subsidieringen, kanskje vil ha et ekstra godt øye til dem som gir denne form for støtte. På den måten mener Fremskrittspartiet at en slik subsidiering i form av pressestøtte vil påvirke noe av det som skrives.

Ola T. Lånke (KrF): Fremskrittspartiet er vanligvis opptatt av markedets frihet, også i mediepolitikken, og ikke minst, har jeg forstått, også når det gjelder mangfold og mulighet til å ytre seg.

Kulturministeren var innom et punkt i sin redegjørelse som handler om å utlyse en ledig frekvens på langbølgebåndet. Det er få av oss som har hørt om det på lange tider, for det er noe som kanskje oppleves å høre fortiden til. Men faktum er at det har kommet ny interesse for disse AM-frekvensene, ikke minst Amerika og også andre land har rettet oppmerksomheten mot dem, og det er utviklet en ny teknologi som vil kunne utnytte dette, og det er interesse for å søke om konsesjon.

Jeg har bare lyst til å spørre representanten Bredvold om han også er enig i at departementet og Regjeringen nå lyser ut denne frekvensen, slik at de som er interessert, kan søke om å få lov til å bruke den.

Per Roar Bredvold (Frp): Representanten hadde i sin replikk en innledning som gikk på at Fremskrittspartiet ønsker seg et forholdsvis fritt marked på dette området, og det er helt riktig.

Når det gjelder konsesjonen, har ikke Fremskrittspartiet synspunkter mot at den utlyses. De som ønsker å søke, kan gjøre det. Det vil vi støtte.

Trond Helleland (H): Fremskrittspartiet og representanten Bredvold hadde en gjennomgang av mediepolitikken der utgangspunktet var at markedet skulle styre. Høyre er naturligvis langt på vei enig i det. Men spørsmålet til Fremskrittspartiet blir: Hva legger Fremskrittspartiet i allmennkringkasterbegrepet? Og ser Fremskrittspartiet noe behov for at begrepet «allmennkringkasting» er noe vi bør ta vare på og videreføre? Ligger det noen form for føringer fra Fremskrittspartiets side på hva en allmennkringkaster er og bør være? Eller er det helt opp til den enkelte kringkaster å vurdere dette selv? Med andre ord: Bør Stortinget ha noen mening om overordnede mål for mediepolitikken når det gjelder kringkasting?

Så et spørsmål knyttet til Bredvolds innlegg vedrørende NRK, der han åpner for å fjerne lisensen. Da blir spørsmålet: Hvordan ønsker Fremskrittspartiet at NRK skal være organisert i framtiden? Skal det være et NRK fortsatt? Skal det være et privat-NRK? Skal NRK underlegges konsesjonsbehandling, slik som de andre konkurrentene om allmennkringkastingskonsesjoner er? Det hadde vært interessant å få svar på en del av tankegangen rundt dette og hvordan Fremskrittspartiet ser for seg NRKs rolle, hvis den i det hele tatt skal ha noen, i årene framover.

Per Roar Bredvold (Frp): NRK har hatt en monopolsituasjon gjennom mange år. Heldigvis har det skjedd

store forandringer i den siste tiden. Dette har kanskje også Fremskrittspartiet vært med og bidratt til. Jeg tror det er stor glede ute blant det norske folk over at de har mer enn én TV-kanal å se på og mer enn én radiokanal å høre på. Jeg tror dette skaper en viss konkurranse om å ha så gode programmer som mulig, slik at man også får størst mulig lytterantall og størst mulig seerantall. En slik konkurranse vil selvfølgelig igjen bidra til at programkvaliteten blir bedret.

Når det gjelder NRK, kan vi gjerne ha NRK, men den må konkurrere på like vilkår med alle andre som ønsker å være med. Dermed er det markedet og etterspørselen i markedet som vil bestemme utviklingen for NRK. Lisensen skal bort. NRK må omorganiseres og innrette seg etter de forhold som andre må.

Når det gjelder allmennkringkastere, kan vi konkretisere litt og gå på lokalradio, lokal-TV og slike ting: Fremskrittspartiet vil selvfølgelig støtte utviklingen, og vi har også vært en pådriver der. Vi mener at det skal være et fritt marked, slik at de som ønsker det, skal få lov til å bruke dette, og de som har noe å tilby, skal også få lov til å tilby.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ola T. Lånke (KrF): Kulturministeren har gitt en god redegjørelse om viktige utfordringer i dagens mediesamfunn. Mediebildet er i rask forvandling, ikke minst på grunn av den teknologiske utvikling og de stormkast som etter hvert rammer mange av de tradisjonelle medieformene, og den kjensgjerning at de kommersielle kreftene fester et stadig sterkere grep om medieutviklingen.

Som politikere føler vi ofte at vi har vanskeligheter med å henge med, fordi endringene kommer så raskt. Men ikke desto mindre er det nødvendig å anstrenge seg for å finne gode politiske styringsredskaper, noe Kristelig Folkeparti vil bidra til. Dette er i høyeste grad et område hvor vi ikke har råd til å la tilfældighetene råde. Vi ser derfor fram til å få debattere Konvergensutvalgets innstilling når den snart foreligger. Det samme gjelder stortingsmeldingen om digitalisering av fjernsyn, som er rett rundt hjørnet, og likeså Ytringsfrihetskommisjonens utredning.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at mediene ikke bare skal speile samfunnet på godt og vondt, men også bidra til åndelig og kulturell modning. Også slik sett spiller, som statsråden understreket, mediene en viktig kulturpolitisk rolle, ikke minst ved å fremelske kvalitet og allsidighet. Denne allsidigheten skal berikes av en rekke viktige dimensjoner – politiske, kulturelle, livssynsmessige, aktualitetsmessige, geografiske osv. Det er mer nødvendig enn noen gang med en offensiv mediepolitikk for å sikre mediene rammvilkår som kan bidra til å ivareta dette mangfold og motvirke ensretting.

Kulturministeren pekte også på flere konkrete tiltak i den forbindelse. Det er nødvendig i tiden som kommer, å styrke allmennkringkastingen, både ved å sikre NRKs muligheter til å konkurrere i et stadig mer internasjonalt marked, og også ved å gi andre aktører romslige, men retningsgivende konsesjonsvilkår.

Vi konstaterer med tilfredshet at TV 2s programprofil har utviklet seg i en positiv retning, mot større bredde, og det er også viktig å notere den konstruktive og nødvendige «vaktbikkjefunksjon» Allmennkringkastingsrådet stadig spiller i denne sammenheng. Et viktig signal i kulturministerens redegjørelse som sikkert vil bli positivt mottatt særlig blant de frittstående kringkastingsaktørene, er at NRK akter å selge seg helt ut av Norkring, slik at Norkring kan få en mer uavhengig stilling.

Lokalkringkastingen bør også påkalle vår mediepolitiske oppmerksomhet. Svært mange lokale aktører, både når det gjelder radio og TV, sliter med økonomiske problemer. Det er etter Kristelig Folkepartis oppfatning viktig at offentlige myndigheter som har gitt konsesjon til de mange selskaper utover landet, også tar det ansvar dette innebærer, og sørger for at det blir mulig å drive både lokalradio og -fjernsyn over hele landet. Både i forbindelse med overgangen til digital teknologi og ved fornyelse av konsesjonsavtalene i forhold til de riksdekkende aktørene er det nødvendig også å ha de lokale mediens situasjon i mente. Det bør tenkes i retning av en gjennomgang også av lokalmediens rammebetingelser i møte med de forandringene som forestår.

Så vil jeg beklage den situasjon som har oppstått ved at lokal fjernsynstilbudet i Oslo-området i den senere tid er blitt klart svekket. Den uthalingsprosess som har fulgt i kjølvannet av nedleggelsen av Nyhetskanalen, har ikke bare bidratt til å svekke tilbudet, men også til å stenge mulighetene for andre interesserte aktører i området som kunne ønske å slippe til.

Positivt er det imidlertid at interessen for såkalt AM-kringkasting holdes levende, og at Regjeringen tar skritt for å lyse ut en ledig frekvens på det analoge langbølgebåndet.

Avisene representerer selve ryggraden i det norske mediesamfunnet. Det utvalget som Kristelig Folkeparti var med og foreslo opprettet for å foreta en gjennomgang av avisenes rammevilkår, står foran en viktig jobb. Det er grunn til å følge utvalgets arbeid med spenning, og det er håp om at den diskusjonen som vil komme, kan bidra til å befeste ikke bare det norske folks posisjon som verdens mest avislesende folk, men også det kvalitative og geografiske mangfold som preger det norske avisbildet. I denne sammenheng er det ikke minst viktig også å se avisenes rammevilkår i lys av det nye mediebildet. De kutt i pressestøtten som har vært foretatt de siste to årene, har skapt uro i mange aviser. Det er forståelig, og dette nødvendiggjorde en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene. Og med den utvikling vi ser gjennom Internett-teknologien, med en gradvis utvasking av grensene mellom de ulike mediene, er det ikke minst nødvendig å ha et bredt – jeg understreker et bredt – perspektiv på den forestående debatten. Det er mitt håp at utvalget, som skal ledes av Hallvard Bakke, også ser dette. Jeg tror det vil gagne situasjonen for det skrevne ord.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Representanten Lånke konstaterte at det var viktig med gode styringsredskaper og

gode virkemidler når man drev med mediepolitikk, og det er jeg helt enig med ham i. Men av og til koster det penger, og jeg må si at jeg ser ikke så mye fram til å diskutere dette, men jeg ser mye heller fram til at man sikrer, gjennom pengebruk, mediene gode rammevilkår. Derfor utfordrer jeg Lånke til å se nøye på det forslaget til revidert budsjett som kommer fra Arbeiderpartiet, hvor han får muligheten til å vise sin gode vilje ved å støtte 25 mill. kr nettopp til gode virkemidler, nemlig pressestøtte.

Jeg øyner en liten konflikt i Regjeringen, fordi det representanten Lånke sier, er at lokalkringkastingen sliter økonomisk, og det er viktig å se på deres rammebetingelser. Dette er et gammelt Kristelig Folkeparti-standpunkt, som også Senterpartiet stod for da de var i opposisjon her i Stortinget. Det var faktisk slik at man vurderte å legge inn penger til direkte støtte til lokalkringkasterne. Men så sier statsråden i sin redegjørelse:

«Det er ikke aktuelt for Regjeringen å utvide eller innføre nye økonomiske virkemidler for lokalkringkasting utover de tilskudd som gis gjennom Audiovisuelt Produksjonsfond.»

Da må jeg spørre Lånke: Er det slik at Regjeringen som partiet hans er medlem av, vil gå inn for å gi penger, direkte støtte til lokalkringkasting, eller er dette bare et slag i luften, som man ikke har klart å få med seg Regjeringen på?

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Fossum tar opp to ting. Det ene er Arbeiderpartiets forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Nå er det ikke vår komite som behandler det reviderte budsjettet, og det reviderte budsjettet er heller ingen *ny* budsjettbehandling, så slik sett har vel ikke vi så stor anledning til å gå inn og gjøre noe på det nåværende tidspunkt. Jeg har registrert Arbeiderpartiets utspill og notert det med interesse, men så langt er det vel ikke kommet noe særlig fart i budsjettbehandlingen, slik at det er vanskelig å forskuttere noe med tanke på det her.

Når det gjelder lokalkringkastingen, som Grethe G. Fossum er opptatt av, noterer jeg med interesse at representanten Fossum nevner dette med direkte økonomisk støtte til lokalkringkasting. Jeg er kjent med at en del lokalkringkastingsorganisasjoner har ønsket at man skal utvide pressestøtten til også å omfatte en såkalt medie-støtte. Jeg har uttalt meg litt skeptisk til det, for selv om vi kunne ønske at man kunne bevilge direkte til disse organisasjonene, tror jeg det ikke minst av taktiske grunner kan komme til å undergrave selve pressestøtteordningen. Derfor er jeg kritisk til det, og jeg har registrert at kulturministeren sier at det ikke er aktuelt med nye økonomiske virkemidler. Jeg er for så vidt enig i det. Og det var ikke det jeg sa i mitt innlegg. Det jeg pekte på, var mulighetene for å foreta en gjennomgang av de totale rammevilkårene. De omfatter langt mer enn en direkte støtte, og jeg tror at når vi gjennomgår avisenes rammevilkår nå, er det også viktig at vi ser på lokalkringkastings situasjon i lys av den nye utviklingen innenfor media, ikke minst overgangen til digitalisering og mulighe-

tene for kanskje en integrasjon av de lokale mediene i riksdekkende kanaler.

Trond Helleland (H): Jeg ble litt forvirret etter både Lånkes første innlegg og hans replikk svar til representanten Fossum, for det Lånke sa i sitt innlegg, så vidt jeg kan huske, var at nå var det nedsatt et pressestøtteutvalg, vi hadde en framvekst av nye medier som Internett osv. Jeg understreker at vi må se bredt på det arbeidet som skal gjøres i dette utvalget, sa representanten Lånke. Betyr det at representanten Lånke også ønsker å inkludere Internett-aviser i pressestøtteordningen, også i lys av det han sa om lokalmedia – altså lokalradio, lokal-TV? Ønsker han å utvide ordningene? Kan vi få et klart svar på det?

Så vet vi alle at representanten Lånke kanskje er en av Stortingets varmeste og mest engasjerte forsvarere for kulturlivet i Norge, ikke minst opera og andre musikk- og kulturformer. Statsråd Lahnstein sa i fjor høst, da kuttet i pressestøtten var et faktum og hun selv hadde gjort det valget å kutte i pressestøtten, at for henne var det viktigere å støtte teater- og musikklivet i Norge. Hvis en først skulle velge et kutt, ville hun heller velge å ta det på pressestøtten – og ta alt der. Det var viktigere å sørge for aktivitet i kulturlivet.

Støtter representanten Lånke denne uttalelsen fra statsråden? Vil representanten Lånke i valget mellom å støtte kulturlivet i Norge og å støtte avishusene i Norge, fortsatt velge å støtte kulturlivet?

Ola T. Lånke (KrF): Først til pressestøtteutvalget – som jeg delvis svarte på i min svarreplikke til representanten Fossum. Det jeg mener med et bredt perspektiv, går først og fremst på avisenes situasjon, og den situasjonen at vi nå nesten ikke ser noen grense mellom det skrevne ord og billedmedienes fremstillingsmåte. Journalister går snart med videokameraer – noen har begynt med det, og det viser at vi er inne i en ny tid. Samtidig må vi også trekke inn de andre mediene i dette perspektivet. Det betyr ikke at jeg dermed sier at vi verken skal gi pressestøtte eller mediestøtte til internettavis eller lokalradio og -tv. Det får vi vente med å diskutere nærmere til vi får utvalgets konklusjon.

Når det gjelder kuttet i pressestøtten satt opp mot kulturbevilgninger, er det for det første en håpløs problematisering å sette de to tingene opp mot hverandre, for begge deler anses veldig nødvendige og viktige. Men i en budsjettssituasjon må man av og til gjøre slike valg, og jeg støtter kulturministeren helhjertet i de uttalelser hun har kommet med i den sammenhengen. Dette var en nødvendighet på det daværende tidspunkt.

Jeg tror at både kulturministeren og jeg kan understreke at vi ønsker å styrke avisenes rammevilkår og ikke minst deres økonomiske grunnlag videre – om nødvendig med økonomisk overføring i en størrelsesorden på nivå med det vi har i dag. Om det er andre virkemidler som kan tas i bruk, må selvfølgelig det også vurderes. Når representanten Helleland antyder at dette skal gå til avishusene, må jeg få si at det ikke er vår intensjon. Den-

ne støtten skal i første rekke komme de dårligst stilte lokalavisene, de meningsbærende riksdekkende avisene og nr. 2-avisene, som skal prøve å skape konkurranse rundt omkring i norske regioner, til gode. Det er det første. Og i den grad den også kommer til rike avishus, er vi interessert i å forsøke å kontrollere og regulere det.

Jon Olav Alstad (A): Jeg skal ikke falle for fristelsen til å følge opp pressestøttediskusjonen. Jeg bare registrerer at det sies én ting, mens det skjer noe annet. Derimot merket jeg meg med interesse det engasjementet representanten Lånke hadde på en av de sakene vi i forrige periode brukte aller mest tid på, både i departementet og i Stortinget, nemlig lokalkringkastingen.

Der har vi fått på plass et regime for lokal-TV som ser ut til å utvikle seg ganske bra. Nivået er et helt annet enn det var for bare få år siden. Kristelig Folkeparti gikk imot de forbedringene som kom, men fikk heldigvis ikke flertall der. Når det gjaldt radio, fikk de derimot flertall for å unngå å gjøre de forbedringene som var utredet, og som var foreslått. Det er forholdsvis få år siden. Jeg synes det er litt merkelig at det nå kommer nye krav om å ha en full gjennomgang av denne sektoren, når det bare er to-tre år siden vi gjennomførte det sist.

Et av det beste virkemidlene vi pr. i dag har for å styrke nærradioen, er muligheten til å kunne drive bingovirksomhet. Jeg har lyst til å utfordre Kristelig Folkeparti på hva man akter å gjøre i den saken. Vi vet at lotteriloven kommer om forholdsvis kort tid. Det vil bli ganske avgjørende for svært mange av lokalradioene våre rundt omkring. Hva vil Kristelig Folkeparti gjøre der?

Ola T. Lånke (KrF): Til mitt engasjement for en gjennomgang av lokalkringkastingens rammevilkår: Jeg var jo ikke til stede i komiteen for tre år siden, da dette ble gjort forrige gang, og jeg kan vel ikke innta for det som da skjedde. Men det som er faktum, er at utviklingen går med lynets hastighet på dette området. Det som var eller ikke var aktuelt for to, tre eller fire år siden, kan være meget aktuelt om et år eller to. Jeg gjorde ikke noe krav på at det skulle foretas en gjennomgang nå, men sa at vi skal se i retning av det. Det er nettopp fordi jeg tror ting utvikler seg veldig fort også på dette området. Mange innenfor lokalkringkastingen frykter for fremtiden og den situasjonen de kommer i, ikke minst når den nye teknologien tas i bruk. Det er bakgrunnen for at jeg tok opp dette nå.

Når det gjelder radiobingo, er det riktig som representanten Alstad sier, at dette aktualiseres i forbindelse med gjennomgangen av lotteriloven. Vi har også hatt en diskusjon om dette i år i forbindelse med en episode i Nord-Norge, som bl.a. har ført til en del debatt. Situasjonen gjelder egentlig hvordan loven skal anvendes, og det er klart at det her er behov for å foreta en nøye gjennomtenkning av hvordan lotteriloven skal være framover. Jeg har ikke lyst til å forskuttere noe som helst om det før jeg får se hva som kommer, og hvordan det er tenkt gjort. Så jeg kan ikke si noe mer om det nå, annet enn at det får vi komme tilbake til. Jeg er i hvert fall villig til å bidra til at

vi legger til rette slik at de lokalradioene som er interessert i å drive radiobingo, kan få anledning til det ut fra vilkår som vi tror er fornuftige, ikke minst de radioene som er knyttet til ideelle organisasjoner og frivillig arbeid.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Trond Helleland (H): Medieverdenen er i rask endring. Nye medier smelter sammen med gamle. Informasjonsflommen er enorm, og landegrensene er ingen hindring for informasjonsflyt lenger.

Stortinget må ta mange avgjørelser som legger føringer for medieutvikling i Norge i årene framover, men markedet, både det norske og det internasjonale, vil gjøre mange flere valg som vil påvirke den samme utviklingen.

Framveksten av verdens største anarkistiske medium, Internett, er et eksempel på dette. I løpet av få år har bruken av og tilgangen til Internett eksplodert, fra et nett for professorer og akademikere til et nett for Ola og Kari. Samtidig har den teknologiske utvikling gjort konvergensen til et begrep blant medieinteresserte. Konvergensen, eller sammensmelting av ulike medier, gir enorme muligheter og stiller oss politikere overfor nye utfordringer.

Digitaliseringen av radio og TV er en av disse utfordringene. Vi venter nå spent på den stortingsmeldingen om digitalisering av fjernsyn som Høyre og Arbeiderpartiet bad om for halvannet år siden. Digitalt fjernsyn gir muligheter for flere kanaler, muligheter for interaktivitet og en mer aktiv bruk av fjernsynet som informasjonskanal. Men den digitale utvikling åpner også for muligheten for gigantiske teknoblundere, eller feilinvesteringer i milliardklassen. Når vi får digitalmeldingen, blir det uhyre viktig å satse på rett hest, å sørge for at de investeringene som det offentlige gjør, i størst mulig grad har bærekraft og levetid.

Hva mener jeg med dette? Jo, standardene for digitale fjernsynssignaler er ikke fastlagt. Her må man forutsette felles standarder i Europa. Vi må også undersøke mulighetene for å bruke ulike distribusjonsnett. Det ville være svært uklokt å foreta dobbeltinvesteringer og unnlate å se på private aktørers rolle i denne utviklingen. Det må også avklares hvor lenge analoge og digitale signal skal sendes parallelt. Et annet viktig mediepolitisk valg blir å fordele ansvaret for de såkalte multipleksene som blir viktige styringsinstrument for hvem som kan sende, og hvor mange kanaler som kan sendes. Jeg går ut fra at Regjeringens digitalmelding vil gi svar på disse spørsmålene.

På radiosiden er man kommet lenger. Avtale om utbygging av digitalt bakkenett er inngått. Allerede neste år regner man med en dekningsgrad på 60 pst. Det er bare én hake ved det hele: Digitale radiomottakere er fortsatt svært dyre, og det er vel bare noen få entusiaster som vil bruke femsifrede beløp på ny radio. Jeg regner imidlertid med at prisene vil synke i takt med at tilbudet økes. Søknadene om konsesjon for en ny riksdekkende digital radiokanal er nå til sluttbehandling hos Statens

medieforvaltning. Det bør i den grad dette blir teknisk mulig, ikke stoppe med en riksdekkende konsesjon. Flere aktører bør få muligheten senere.

I den andre enden av den teknologiske skalaen er det interessant å merke seg at det nå er private interessenter som er interessert i å drive radiovirksomhet på lang- og mellombølge. Høyre vil støtte kulturministeren i at det åpnes for å søke om konsesjon for dette.

Selv om det er fascinerende å snakke om de teknologiske mulighetene i etermediene, må vi ikke glemme at et lite språksamfunn som Norge også har viktige kulturpolitiske forpliktelser å ivareta. Medieutviklingen vil rase videre med uforminsket fart. Behovet for å hegne om norsk språk og kultur vil øke. Allmenkringkasterne spiller en avgjørende rolle i så henseende. Meningsmangfold og ulike kulturuttrykk må fortsatt stimuleres. Etter min mening ivaretar nå allmenkringkasterne dette på en god måte. Kravet om politisk detaljstyring av programinnhold og programpolitikk er heldigvis svekket her i Stortinget de siste årene. Det er ikke vår oppgave å styre dette. Vår oppgave må være å sette opp noen overordnede mål for allmenkringkasterne, ikke drive redaksjonell overstyring.

Lokalradio og lokal fjernsyn er viktige deler av det totale mediebildet. Kulturministeren ofrer dette bare noen linjer i sin redegjørelse. Jeg er enig med henne i at det ikke bør innføres nye støtteordninger for disse mediene, men jeg er uenig i at avisene skal gis konkurransefortrinn i form av pressestøtte og statsannonsering. Rammevilkårene bør være like gode. Det vil si at de bør kunne stå på egne bein, ikke være avhengige av statlige overføringer. Det nyoppnevnte pressestøtteutvalget har Høyre små forventninger til. Med en tidligere kulturminister som alltid har vært en varm forkjemper for statlig styring og overføringer, er det liten grunn til å vente store overraskelser, men vi skal selvsagt gi utvalget en sjanse.

Et annet utvalg som kulturministeren ikke nevner i sin oppstilling av utvalg som er i sving, og saker som skal utredes, er Ytringsfrihetskommissjonen. Høyre hadde sett at saken om politisk reklame og livssynsreklame som nettopp er avgitt, hadde blitt utsatt til etter at denne har kommet med sin innstilling. Det hadde ikke flertallet tid til å vente på. Det skal uansett bli interessant å få en grundig vurdering av hvor langt Grunnlovens vern av ytringsfriheten bør gå på terskelen til et nytt årtusen.

Denne debatten reiser flere spørsmål enn den gir svar. I løpet av sommeren vil vi få flere utredninger og saker på bordet som vil gi oss muligheten til å gi noen flere svar.

B j a r n e H å k o n H a n s s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Olav Alstad (A): La meg starte med å si at jeg synes faktisk det har skjedd et løft i Høyres mediepolitikk i inneværende periode, og det må representanten gjerne ta til seg. Blant annet er det ganske fascinerende å høre på

når representanten fra Høyre snakker om politisk styring, for det er jo ikke slik at Høyre heller er imot den politiske styringen, men man ønsker, på samme måten som resten av oss andre, å drive en form for målstyring. Så dette kunstige skillet mellom hvem som ønsker politisk styring, og hvem som ikke ønsker politisk styring, går nok ikke mellom Høyre og de øvrige partiene på Stortinget. Det er nok til høyre for Høyre man må se i så måte.

Det som er interessant med Høyre, er at de hver gang de diskuterer pressestøtten, lister opp to av de tre hovedvirkemidlene vi har i pressestøttepolitikken, nemlig pressestøtten og statsannonseene. Man unnlater gang på gang på gang, i denne perioden som i forrige periode, å si et eneste ord om momsfrirket som kanskje er en enda mer urettferdig ordning enn de to øvrige ordningene våre. Så jeg har lyst til å utfordre representanten litt på det, hvorfor Høyre aldri snakker om momsfrirket, både frirket for inngående og frirket for utgående moms.

Representanten var inne på at markedet vil gjøre mange flere valg i framtiden i forhold til hva politikerne vil gjøre. La meg utfordre Høyre på hvordan man ønsker å legge opp en strategi for å ivareta norsk språk og kultur i den sammenhengen, for det er to vesentlige momenter i Høyres kulturpolitikk for øvrig. Jeg regner med at man også er opptatt av det når det gjelder mediepolitikken.

Så kunne det vært interessant å drøfte litt mer hvordan vi skal utforme standardene innenfor digitalisering – om det skal være åpne løsninger eller om vi skal la markedet styre og dermed få lukkede løsninger. Er Høyre villig til å være med og styre, slik at vi får mest mulig åpne løsninger på det området?

Trond Helleland (H): Begrepet «riksveg 1» er vel reservert hurtigruta, men når det gjelder framtidig infrastruktur i Norge, har vi i Høyre vært ganske klare på at kabling av landet, IT-kabel, kringkastingskabel – muligens i den samme kabel, det vet vi ikke ennå – er en prioritert oppgave. Så når Alstad er opptatt av hva Høyre ønsker på dette området, vil jeg si at vi ønsker sambruk mellom de kommersielle nett som vil være tilgjengelige i store deler av landet, men det offentlige har også et ansvar for at alle skal få en mulighet til å ta del i den digitale revolusjon.

Hvordan dette skal gjøres, vet jeg ikke, men jeg syns kulturministeren for så vidt er inne på gode tanker i redegjørelsen, der hun sier at vi må se på ulike distribusjonsnett og se dem i sammenheng. Det kan være et interessant utgangspunkt. Jeg tror det ville være feil å satse alle kortene på én hest. Men det viktige er at vi har målet klart, nemlig at alle skal ha tilgang til dette.

Alstad snakker om at Høyre nå er opptatt av politisk styring, på linje med de fleste andre. Det jeg prøvde å si i mitt innlegg, er at vi har noen overordnede mål for mediepolitikken. Og når vi snakker om f.eks. NRK, som er et lisensfinansiert selskap, er det klart at NRK må ha noen forpliktelser. De forpliktelsene er vi villige til å være med og diskutere. Men det vi ikke er villig til å diskutere og å gå i detalj på – i motsetning til ikke spesielt Alstad, men en del andre – er hva den enkelte, TV 2 eller P4, skal sende,

hvor mange timer samisk de skal ha, hvor mange timer barneprogram de skal ha osv. Det må være noen overordnede mål som vi må sette opp, og de må følges opp, det er jeg enig i, men å gå i detalj, det blir feil.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Alstad var innom mange problemstillinger i sitt innlegg, og han reiste også en del spørsmål uten at han gav noe særlig svar på disse spørsmålene. Det han egentlig sa, var at han imøteså de utredningene som kommer, og de svarene som eventuelt framgår der.

Nå er det en del vanskelige ord som blir brukt i denne sammenhengen, og et av dem som Alstad var innom, er «multipleksene», eller «muksene», som man også kaller det – etter hvert har det gått litt rundt i hodet på oss – og han spurte: Hvem er det som skal vokte disse multipleksene? Et annet spørsmål som han også reiste, var: Hvor lang skal overgangsfasen fra analoge til digitale sendinger være, og hvor lenge plikter folk å holde mottakerne?

Jeg venter ikke noen konkrete eller klare svar på dette, men jeg kan tenke meg å spørre om representanten Alstad, siden han nevner dette eksplisitt, har gjort seg noen tanker f.eks. om hvem som skal vokte muksene, hvor lang overgangsfasen bør være og hvordan man eventuelt skal finansiere denne overgangsfasen.

Presidenten: Presidenten går ut fra at replikanten mente representanten Helleland og ikke representanten Alstad. Presidenten grep ikke inn fordi han gikk ut fra at man skjønnte det.

Trond Helleland (H): Det ble sent i går på grunn av avgivelsen av innstillingen om operaen, så jeg tilgir at Lånke fire ganger kalte meg representanten Alstad. Men det var kanskje ikke så dårlig, det!

Det representanten Lånke spør om, er: Hvor lang skal overgangsperioden være? Det håper jeg kulturministeren og digitalmeldingen vil gi oss svar på. Men jeg vil si at hvis vi bestemmer oss for å gå inn for en digitalisering, tror jeg det ville være uklokt å la dette spørsmålet sveve i altfor lang tid. Det vil bli veldig dyrt, og det vil heller ikke gi den nødvendige impuls til markedet med henblikk på fornying av mottakerutstyret. Det er kanskje nærliggende å sammenlikne med California, hvor man har satt en frist for når bensinbilene skal være ute av drift og man skal gå over til andre former for kjøretøy – uten at jeg vil låse meg til det. Vi får vente til digitalmeldingen kommer.

Så er det spørsmål om multipleksene – og da begynner vi å bli tekniske. Men det er etter min mening faktisk et av de aller viktigste redskapene i den framtidige medietviklingen. Det er en server eller en boks som styrer frekvensfordelingen, og som, hvis en part har styring over den, kan brukes til å holde konkurrentene ute. Jeg går ut fra at Regjeringen, når den nå drøfter dette, vil se på muligheten for flere multiplekser, slik at en får én multipleks som NRK kanskje har deler av ansvaret for, én for det kommersielle og en tredje for noe annet.

Men dette gjenstår å se, og jeg skal ikke utgi meg for å være ekspert på dette, så jeg avventer den digitalmeldin-

gen som kommer, med stor spenning. Men jeg tror at det blir viktig for oss i Stortingets kulturkomite rett og slett å bruke mye tid på dette for å sette oss ordentlig inn i det.

Unn Aarrestad (Sp): Representanten Helleland har lita tru på pressestøtteutvalet, og slett ikkje med Hallvard Bakke som leiar, som er veldig mykje for statlege overføringar og støtte, etter Helleland si meining.

Nå skal dette utvalet sjå på alle støtte- og hjelpetiltak i heile si breidd, alt frå moms til pressestøtte, statsannonser og porto. Ein skal sjå på på kva måte ein kan retta dette inn mot dei som treng det mest. Ein har vore inne på Finansavisen tidlegare i dag, og eg går ut frå at ein også vil ta opp slike ting i dette utvalet.

Det undrar meg at Helleland er så redd for støttetiltak til lokalaviser. Har ikkje representanten Helleland tru på mangfald i pressa? Har ikkje representanten Helleland tru på tilhøyring og samhald, som lokalavisene er med på å skapa? Og ser ikkje Høyre at nettopp slike tiltak kan halda lokalaviser i gang, for det er ikkje alltid så mykje som trengst for at dei skal klara seg?

Trond Helleland (H): Jeg har stor tro på mangfold, og jeg har stor tro på mangfold uten subsidier, og det har vi også i dette landet. Jeg har vokst opp i en del av Buskerud, i Hallingdal, der vi har en glimrende lokalavis som aldri har mottatt én krone i pressestøtte, og som utmerket godt klarer seg uten.

Problemet er – det er kanskje ikke et problem, men i hvert fall viser det seg at svært mange av lokalavisene har et opplag som står akkurat i forhold til den grensen for støtte man har, uten at det utvikler seg i det hele tatt over år. Jeg tror pressestøtten virker konserverende. Den sørger for at avisene innretter sin virksomhet etter de ordningene som foreligger. Det var noe vi ikke minst merket i høst da Senterpartiet og kulturministeren på en fin måte gjorde det klart at det var viktigere å prioritere kulturpolitikken enn pressestøttepolitikken. Så Senterpartiet skal ha honnør for at de der tok et riktig valg, etter min mening. Da sa Senterpartiet veldig klart at de ønsker å prioritere teater, kunst og kultur framfor pressen og pressestøtten. Det valget må jeg si jeg respekterer. Det var kanskje litt overraskende, at det kom fra Senterpartiet, men jeg synes på mange måter at det gir uttrykk for en veldig fin tone i forhold til hva som er det viktigste på kulturbudsjettet, sett fra Senterpartiets side. Og det er en prioritering som Høyre støtter, så jeg skjønner ikke helt hvorfor Unn Aarrestad er så opptatt av å utspørre Høyre om dette, når de egentlig er enig i de samme prioriteringene. Riktignok vil Senterpartiet fortsatt stå på pressestøtten som et prinsipp, men når det kommer til de harde realiteter, har Senterpartiet sagt veldig klart at de ønsker å redusere pressestøtten til fordel for kulturtiltak. Og det er en god prioritering.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ågot Valle (SV): Jeg vil ta utgangspunkt i noen av de diskusjonene som foregår utenfor dette huset. Det har

rast mange debatter rundt kriminaljournalistikken i det siste. Den debatten viser hvor utrolig viktig medias makt er både på godt og vondt. Når makta misbrukes, når maktesløse enkeltpersoner blir invadert og menneskeliv blir trampa på, så må det lyse noen varselampene.

– Hjelp, gi meg livet tilbake, sier artisten Eva Dahlgren i Sverige, etter å ha blitt invadert og utnyttet i én hensikt: selge flere avviser. Hun spør om ytringsfriheten er til for den familien som eier avisene og tjener penger på oppslag om henne.

Her i Norge starter en sørgende søster en debatt om journalistenes framferd og metoder overfor pårørende. Debatten om hvilke metoder som brukes for å få fatt i bilder og opplysninger, og hva som blir trykt i informasjonspliktens navn, må tas på alvor av den fjerde statsmakta, og det må også vi diskutere. Og noen diskuterer det – også i pressen. Erling Kjekstad i Nationen skriver:

«Det vi må spares for, er den lekse som så bekvemt omgjør salgstall til prinsipper: Nemlig at offentligheten er så glødende interessert, og at pressens informasjonsplikt er så enorm!

Da later man som man glemmer at også pressen kan kunsten å skape behov. Media pirrer jo stadig vår kikkermentalitet ved å vise oss nøkkelhull vi knapt ante eksisterte. Kom her; kjøp og kikk!», avslutter han.

Og her er vi ved kjernen av det statsråden malte opp som en av de store utfordringene i mediepolitikken: den stadig større kommersialiseringa. Store deler av media er bedrifter som skal tjene penger, med eiere som slår seg sammen og puster redaksjonen i nakken med krav om større overskudd. Samtidig er media organ for det frie ord, og et veldig viktig organ for det frie ord, og formidler av det kulturelle mangfold, en av grunnpilarene i det demokratiske systemet.

Når tanken, det frie ordet og formidlinga av det kulturelle mangfoldet får stadig sterkere konkurranse av forretningsinteressene i media, så er det en trussel mot demokratiet.

Hva skal så vi som politikere gjøre? Like lite som eierinteressene skal kunne gjøre det, skal vi kunne gå inn og gi føringer som begrenser mangfoldet. Men som representanter for folket må vi si fra om at mediene har et kulturelt og etisk ansvar, et ansvar for å formidle kunnskap om verden rundt oss på en måte som kan gi folk sjanse til å stille kritiske spørsmål. Hvor var engasjementet – det kritiske blikket – da krigsstrategien i Jugoslavia ble lagt?, spurte Dag Kullerud i Dagbladet. Media må ikke svikte sin oppgave som kritikere, også av det bestående.

Men som politikere skal vi først og fremst være forsvarene av det som gjør det mulig å opprette frie medier som grunnpilare i demokratiet, som fremmer den demokratiske og kritiske debatten, som formidler det flerkulturelle mangfoldet og samtidig styrker norsk språk i en stadig mer internasjonal verden.

Statsråden gjorde godt rede for de debattene vi skal ha rundt de utfordringene som konvergens og digitalisering representerer. Men etter min mening kom hun *ikke* med noe svar på hvordan verktøya for de mediepolitiske målene, som hun også skisserte, kan ivaretas. Mens hun

oppretter et dagspresseutvalg for å hindre avisdød, lar hun Høyre og Fremskrittspartiet, de som vil ha mer marked inn i media, få styre kutta på pressestøtta. Paradoxet er at det egentlig er et flertall i Stortinget som vil begrense markedsmakta. Derfor sender SV en sterk utfordring til Regjeringa om å øke pressestøtta til 1997-nivå i neste års statsbudsjett – og det er også det vi legger inn i revidert nasjonalbudsjett. Vi ber også Regjeringa lovfeste redaksjonell uavhengighet. Det forslaget som statsråden refererer til, tar utgangspunkt i Redaktørplakaten. Den gir eier/redaktør mandat til å styre den redaksjonelle virksomheten innenfor de rammene som grunnsynet representerer. En lovfesting av den redaksjonelle uavhengigheten vil bety mest, etter min mening, i de aviser der man nettopp har profithungrige eiere som puster en i nakken og vil styre utviklinga. Vi har ikke så mye av det her i Norge ennå, men det er noe av det vi kan se utviklinga av.

Statsråden sier i utredninga at hun skal avklare konsekasjon med TV 2. Det er bra. Men da ønsker vi at Regjeringa på forhånd har vurdert å innføre en konsesjonsavgift på reklamefinansierte allmennkringkastere. Denne konsesjonsavgifta bør gå til media og til filmformål. Blant annet har TV 2 fått et veldig stort privilegium gjennom den konsesjonen de har, og flere land har innført konsesjonsavgift, og erfaringene herfra må innhentes.

Jeg fremmer de forslaga som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Presidenten: Ågot Valle har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (Frp): Representanten Valle har lagt fram tre forslag. Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa lovfeste redaksjonell uavhengighet.»

Også Fremskrittspartiet synes at uavhengighet er viktig. Vi er enig med representanten Valle i det. Men spørsmålet er: Hvordan skal dette ordnes og vurderes? Det blir vel snakk om en del skjønn her. Fremskrittspartiet tror dette blir umulig, og vi vil av den grunn stemme mot forslaget. Men det ville være interessant å få høre hvordan representanten fra SV tror hun vil kunne kontrollere dette og eventuelt dømme etter en slik lov, og hvordan den redaktøren som forbryter seg, skal forholde seg til den. Jeg synes det virker litt uklart. I og med at representanten bare hadde fem minutter til sitt innlegg, lar jeg henne få anledning til å utdype dette nærmere.

Ågot Valle (SV): Jeg hadde jo ikke forventet at Fremskrittspartiet – som er tilhenger av stor markedsmakt i media – ville gå inn for å lovfeste redaksjonell uavhengighet. Bakgrunnen for dette er nettopp – som jeg redegjorde for – at vi har en utvikling der vi får større og større eierkonsentrasjoner, og eiere som puster redaksjonene i nakken for å få ut mer profitt. Da er det fare for at det kan bli krav om oppslag, spesielt på forsida, som gjør at avisa, eller mediet, selger bedre, og dermed også kan inn-

hente mer reklame. Vi mener at det kan være med på å begrense den kritiske debatten og den brede informasjonen som jeg vet redaktørene gjerne vil formidle.

Når det gjelder utformingen av en slik lov, er det klart at jeg ikke kan drive med detaljregulering med hensyn til det, det må det være opp til departementet å gjøre. Departementet har, som statsråden gjorde rede for, gjort sin vurdering. Hun sier også at det her er uenighet i juristmiljøet, og jeg ønsker at hun skal høre på de juristene som sier at lovfesting av redaksjonell uavhengighet kan være en klok tanke. Det vil framfor alt bety noe for de avisene som har eiere som først og fremst ønsker profitt ut av de investeringene som de har foretatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Gunnar Kvassheim (V): Den teknologiske utviklingen, internasjonaliseringen og kommersialiseringen fører til store utfordringer innen mediesektoren. Nye utfordringer må møtes med tilpassede virkemidler. Men det er ingen motsetning mellom det å holde fast ved hovedmålene for mediepolitikken og det å være à jour med de aktuelle utfordringene. Kulturministerens mediepolitiske redegjørelse viser at Regjeringens politikk klarer denne balansen.

Jeg har merket meg at noen av opposisjonspartiene mener redegjørelsen manglet de lange linjene og de store nyhetene. Det er en kritikk som er ubegrunnet. Representanten Alstads innlegg i dag viser for øvrig at Arbeiderpartiets politikk heller ikke er gjennomsyret av langsiktig tenkning og de store nyhetene. I et innlegg på ti minutter er det selvfølgelig begrenset hvor mye Alstad klarer å presentere av Arbeiderpartiets politikk, når hovederendet synes å være å komme med uriktig kritikk av Regjeringens mediepolitikk.

I mitt innlegg er det bare mulig å kommentere noen av aspektene som ble tatt opp i denne redegjørelsen. Jeg vil konsentrere meg om noen elementer knyttet til pressepolitikken.

Venstre ønsker å opprettholde pressestøtten, men vi mener det er behov for forandringer. Det er derfor positivt at det nå er i gang et utvalgsarbeid på dette området.

Venstre er enig med kulturministeren i at rammebetingelsene for pressen må være mest mulig stabile fram til utvalgsinnstillingen foreligger. Det vil være ulogisk og meningsløst å foreta vesentlige endringer mens vi venter på utvalgets råd. Men, som sagt, det kan være behov for forandringer. Det er utslag av dagens pressestøtteordning som ikke sikrer optimal utnyttelse av midlene i forhold til det som var formålet med ordningen. Dette får vi god anledning til å diskutere i kjølvannet av den utvalgsinnstillingen som kommer.

Det er grunn til å være tilfreds med at mange aviser klarer å opprettholde – og på enkelte områder faktisk styrke – sin sterke posisjon, til tross for spådommene om at andre media vil overta stadig mer på bekostning av avisene. Det er bl.a. grunn til å glede seg over at mange av de aller minste avisene øker opplaget. Det startes også nye aviser i lokalsamfunn som ikke har hatt egen lokal-

avis. Sett i et perspektiv er det positivt. I en tid med fraflytting i et stort antall kommuner er lokalavisene eksempelvis en ressurs av betydning. Etter Venstres mening bør de aller minste avisene få en større andel av pressestøtten. For mange av disse avisene vil f.eks. 100 000 kr endre vesentlig på de rammebetingelser de har for det daglige arbeidet, og dermed være betydningsfullt. Slike bidrag til f.eks. 100 ulike aviser beløper seg til 10 mill. kr, en liten del av det samlede pressestøttebeløpet, men likevel ikke mer enn det som eksempelvis en av de mellomstore avisene får i støtte.

Pressepolitikk er mer enn pressestøtte. Åpenhet påvirker pressens mulighet til å gjøre sin jobb. Her har den regjeringen vi nå har, både gjennom en større åpenhet i departementene og i forvaltningen for øvrig, i praksis gitt viktige bidrag. Den har dessuten lagt til rette for en lovjustering som vil gi større innsyn i forvaltningens arbeid.

Ytringsfrihetens kår er også viktig. Vi trenger den debatten som kom i kjølvannet av Ytringsfrihetskommisjonens innstilling. Det er i de siste årene på en rekke områder foretatt innsnevring som i sum innebærer en betydelig endring når det gjelder ytringsfrihetens kår. Disse problemstillingene er det for lite bevissthet om og engasjement rundt. Det gjør det mulig å trå feil, slik stortingsflertallet, bestående av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, etter Venstres mening gjorde da de vedtok forbudet mot identifisering av mistenkte med navn og bilde.

Det er positivt at det i pressen nå er økt interesse for enkelte av de selv pålagte begrensninger som påvirker nyhetsformidling og meningsdannelse. Det er et tankekors at vi i perioder er uten ferske aviser i mange dager. Man kan gjøre seg visse refleksjoner om hvordan det fra avisenes side ville ha blitt reagert om det var myndighetene som la begrensningene, og ikke avisene og deres ansatte. Nå bør det komme en forandring på dette punktet.

SV har fremmet et forslag om lovfesting av den redaksjonelle frihet. Venstre tar til etterretning at Regjeringen mener at en slik lovfesting kan være grunnlovsstridig. Dette spørsmålet bør avklares i kjølvannet av Ytringsfrihetskommisjonens innstilling. Det vil tjene den debatten om SVs forslag ikke blir realitetsbehandlet og eventuelt nedstemt.

Når det gjelder SVs forslag om konsesjonsavgift, har Terje Johansen vært inne på det samme i et spørsmål til kulturministeren, som bekrefter at den problemstillingen kunne det være aktuelt å se på i forbindelse med den kommende konsesjonsrunden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Representanten Kvassheim nevnte at det manglet noe viktig om Arbeiderpartiets politikk i innlegget til representanten fra Arbeiderpartiet, i motsetning til i statsrådens redegjørelse, hvor det var mange, flotte og lange linjer. Det kan nok være riktig. Men statsrådets redegjørelse var på 30 minutter, og representanten fra Arbeiderpartiet hadde 10 minutter, og de 10 minuttene brukte vedkommende på å gi en del signa-

ler i forhold til det som kom fra statsråden. Jeg tror nok ikke at vi i Arbeiderpartiet har en så kortsiktig politikk når det gjelder den mediesituasjonen vi er i, at den lar seg beskrive på 10 minutter. Men jeg kan love representanten at Arbeiderpartiet vil komme tilbake til sin mediepolitikk når vi får meldingene som er nevnt her, om framtidens mediepolitikk.

Representanten viste også til at det var viktig med stabile forhold for mediene, og særlig gjaldt det presse og aviser, som er utsatt for en voldsom konkurranse. Disse stabile rammevirkosighetene har representanten Kvassheim faktisk vært med på å forrykke. Gjennom to år nå har de tatt av pressestøtten. Nå lover de riktignok at de skal holde pressestøtten på et visst nivå helt til utvalget er ferdig med sin innstilling, og mitt spørsmål til Kvassheim er da: Kunne han tenke seg å være med på å støtte Arbeiderpartiet i de 25 mill. kr som Arbeiderpartiet har lagt inn i sitt reviderte budsjett, nettopp for å få den stabile virkningen som han er ute etter? Det ville jo vært et håndslag til pressen.

Gunnar Kvassheim (V): I kjølvannet av kulturministerens redegjørelse kom det fra Arbeiderpartiet kritikk av at de store nyhetene manglet. Jeg sa at det var en ubegrunnet kritikk, for det er ikke store nyheter norsk mediepolitikk trenger, men vilje til å styre etter opptrukne mål i et langsiktig perspektiv.

Når det gjelder at Arbeiderpartiet skal komme tilbake med en helhetlig pressepolitikk, er det nødvendig, og vi ser fram til det. Min utfordring er at en da ikke bare teller kronene, men ser på en del andre viktige prinsipper, at en er villig til å stille opp på vilkår som går på ytringsfrihet, i motsetning til det de gjorde da de sammen med Fremskrittspartiet gikk inn på en linje som snevrer inn pressens arbeidsvilkår på viktige områder. Min utfordring er akkurat den samme når det gjelder åpenhet, at en medvirker til større grad av åpenhet når loven skal justeres.

Jeg tror det er en svakhet ved norsk pressedebatt at en i for ensidig grad har gått på pressestøtten. Når det gjelder pressestøtten, er det rett at Regjeringen i samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet foretok et kutt. Jeg har reflektert mye over hvor stort det kuttet ville blitt hvis Arbeiderpartiet og Høyre hadde gått i et budsjettssamarbeid. Jeg tror det ville blitt minst like stort som det det ble her, for det var så stor grad av vilje fra Arbeiderpartiets side til å komme til enighet med Høyre at jeg tror man var villig til å fire mye her for å få et totalt kutt på 5 milliarder kr, som en måtte ha i fjor. Og mitt poeng er at i den situasjonen vi var i, trengte avisene stabilitet. Det betydde et budsjett som fikk plass på hovedbilde som kunne bringe renten ned, osv. Og det bidraget har vært mye mer betydningsfullt for pressen enn den reduksjonen på noen titalls millioner i støtten som kom i den aktuelle politiske situasjon.

Grethe G. Fossum (A): Representanten Kvassheim kommer her med noen spekulasjoner om hva Arbeiderpartiet og Høyre ville kommet fram til i et budsjett når det gjelder pressestøtte. Det har han ingen forutsetninger

for å gjøre. Personlig var jeg nok mye mer opptatt av hvilke resultater man ville ha fått av kontantstøtten, enn av pressestøtten. Men det har faktisk alltid vært slik at Arbeiderpartiet har støttet opp om pressestøtten, så spekulasjonene om Arbeiderpartiet og Høyre tror jeg ikke hører hjemme på Stortingets talerstol.

Jeg er også, som Kvasshheim, opptatt av at presse- og mediepolitikken handler om noe annet enn penger, og jeg er glad for at Kvasshheim kanskje vil bidra til det, men i innlegget hans var det ikke mye av det. Jeg utfordrer Kvasshheim på tanker om yttingsfrihet kontra personvern, for vi ser f.eks. at Venstre på mange områder vil ha frihet, åpenhet og gjennomsiktighet, men i hvilken grad tar de da hensyn til personvernet? Den debatten var i hvert fall fraværende både i Kvasshheims innlegg, i statsrådens innlegg og også i innlegg fra andre fra regjeringspartiene. Så det er ikke bare å beskyldte Arbeiderpartiet for kun å være opptatt av penger; den beskyldningen kan han faktisk ta med seg selv når han ser på samlingen av de innleggene som har kommet fra regjeringspartiene.

Gunnar Kvasshheim (V): Det er rett at jeg ikke har noen mulighet for å forutse hva som ville blitt utfallet av et mulig budsjett samarbeid mellom Arbeiderpartiet og Høyre – det har også begrenset interesse å spekulere rundt det. Men jeg slår fast at på det tidspunktet var Arbeiderpartiet så innstilt på å finne en løsning med Høyre at når det skulle kuttes i milliardklassen, tror jeg mange poster kunne vært utsatt.

Når det gjelder rammevilkårene for pressen, endres de på ulik måte. Jeg vil gjøre oppmerksom på ett forhold: Når en avis som får pressestøtte, utvider utgivelsen slik at den kommer ut også på søndagene, utløser det en tilførsel av pressestøtte på flere millioner kroner, med den konsekvens at andre støtteberettigede aviser får redusert sin støtte. Så det har vært andre faktorer i den perioden som også i betydelig grad har påvirket rammevilkårene, og som er utløst av avisenes egne disposisjoner – noe som det kan være naturlig å diskutere i forbindelse med dette utvalgsarbeidet.

Så til utfordringen om yttingsfrihet og personvern. Det er helt naturlig at den kommer til Venstre, for vi er det partiet som i lengst tid og mest konsekvent har fremmet debatten om yttingsfrihet og personvern, og lagt mye arbeid i å finmåle de avveiningene som hører hjemme i denne sammenheng. De som fulgte debatten om forbud mot identifisering med navn og bilde, vil være klar over Venstres tanker rundt det. Jeg får ikke tid til å gå i dybden av det i denne replikken. Jeg kan imidlertid love representanten fra Arbeiderpartiet at i vårt arbeid med å fremme yttingsfriheten skal vi avstemme dette mot personvernet, men det må ikke gjøres på en så lettvinnt måte som stortingsflertallet har lagt opp til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Grete Knudsen (A): Pressestabilitet var nødvendig, sa representanten Kvasshheim i en tidligere replikk her. Men statsråd Enger Lahnstein har prestert det svennestykke å holde en redegjørelse der pressepolitikken bare

ble nevnt i meget knappe, defensive ordelag, der hun gjengav fakta og Stortingets ønske om et utvalg, som hun på sin side hadde fulgt opp. Det skulle jo bare mangle! Ikke noe ble nevnt om kulturtrykket mot Norge, om nødvendigheten av et forsterket engasjement for å bevisstgjøre oss, både vår kultur og, ikke minst, vårt språk.

Mediene er en viktig frontlinje i arbeidet for å videreutvikle nettopp vårt demokrati. Det er en kvalitet at det fins aviser i Norge med ulikt verdisyn. Ved at vi har hatt sterke, ulike aviser blir folk faktisk godt informert om hva som skjer innenfor de fleste hovedområder både hjemme og ute. Etermediene kan ikke erstatte nyhetsarbeidet, samfunnsanalysen, samfunnskritikken og den debatten som formidles og følges gjennom avisene. Dette var det nok mange med meg som hadde inntrykk av at Senterpartiets Enger Lahnstein stod for – men det var før, ikke nå. Undersøkelser viser at det er avisene som sikrer at de fleste av oss leser – leser hver dag.

Representanten Helleland setter kulturpolitikk og pressepolitikk opp mot hverandre, som om de er motsetninger, som om de ikke er en del av en helhet. Men han har jo rett i at både statsråd Enger Lahnstein og Kristelig Folkepartis Lånke, uansett hva de gir av verbale blomster, valgte å redusere pressestøtten – de foretok faktisk et valg.

Jeg skulle ønske at vi hadde en kulturminister som så det som en viktig kulturoppgave for et demokrati å være seg pressepolitikken bevisst. Regjeringen hevder ved å etablere en verdikommisjon at den setter verdier høyt på dagsordenen, men har altså i den samme perioden godtatt en pressestøttereduksjon på 25 pst. Det kan bety dramatiske problemer for mange nr. 2-aviser, og meningsbærende aviser.

Samtidig er det lagt opp til en omlegging av avisportoen uten forvarsler. Uansett digitalisering og sammenveving av både kringkasting, TV og Internett må det være en grunnleggende oppgave gjennom stabile fremtidsrettede rammebetingelser å sikre en utvikling av mediene som samfunns- og kulturinstitusjoner, slik at folk sikres et bredt medietilbud med flere kvalitetsmedier, med ulikt verdisyn og ulik geografisk plassering – ikke minst i den globaliserte tidsalder vi lever i, og med det presset på oss hele tiden at vi også skal sikre at vi bevarer og videreutvikler vår egen identitet, slik at det norske skriftspråk kan styrkes i samarbeid med aviser og i samarbeid med andre skriftkulturinstitusjoner. Som jeg har nevnt før, bør statsråden være helt klar her og avvise på prinsipielt grunnlag moms på aviser, gjøre felles sak med Storbritannia og ta saken opp i EØS, slik at man sikrer at nullmoms ikke blir fjernet fra EØS og EU. Vi bør også utvikle statens demokratisk begrunnede annonsepolitikk.

Alt dette må man se i sammenheng. Jeg hadde regnet med at statsråden hadde tatt dette opp i sin mediepolitiske redegjørelse, for verdikampen i vår tid foregår jo også på dette kulturområdet. Etter redegjørelsen råder det nok fortsatt stor usikkerhet om hvorvidt kulturministeren har ønske om eller vilje til å gjøre noe for å skape ny optimisme.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Etter å ha hørt det siste innlegget her, må jeg spørre om representanten

(Statsråd Enger Lahnstein)

Knudsen har lest eller hørt min redegjørelse. I min redegjørelse la jeg vekt på nettopp mediepolitikken betydning for vårt demokrati, og de kulturoppgavene som det her er snakk om. Jeg mener at medienes betydning for utviklingen av samfunnet, både når det gjelder demokrati, kultur og verdisyn, ikke kan overvurderes.

Så kan man diskutere virkemidlene. Og etter den kritikken som jeg nå fikk fra Arbeiderpartiet, blir det for meg noe av et paradoks at man lander på kritikken av dette pressestøttekuttet. Det har jeg fått kjeft for. Det har jeg fortjent kjeft for, og det har jeg innrømmet. Jeg foretok et kutt på pressestøtten under prosessen i Stortinget for å skjerme øvrige kulturtiltak. Jeg ser også på dette som et kulturtiltak og jeg skal gjøre det jeg kan for å bedre situasjonen.

Det som for meg er den største utfordringen nå, er å se hva som skjer teknologisk når det gjelder internasjonalisering, når det gjelder endringer i eierstrukturer og kommersialisering innen media. Da er spørsmålet: Hvordan kan vi møte dette? Hvordan kan vi møte denne utfordringen med en vilje til å sikre de verdiene som jeg tror et stort flertall her er enig om? Det er faktisk mitt syn at vi er nødt til å legge noen rammebetingelser på plass – med konsesjoner, med noen lover, med ordninger for pressestøtte, filmstøtte osv. Men jeg er overbevist om at vi er nødt til å vise media og pressen sjøl den tillit som ligger i at de har sjøljøstis på det etiske området.

Jeg syns Ågot Valle har hatt det beste innlegget hittil i dag, i den grad det er opp til meg å gi karakterer til stortingsrepresentantene, men det skal jeg nok være forsiktig med. Det var et innlegg som tok utgangspunkt i hvordan mediene håndterer vanskelige spørsmål, som kriminalsaker som har vært oppe nå. Jeg sa i min redegjørelse at vi har kommet til at vi ikke ønsker å lovfeste redaktørplakaten fordi vi satser på sjøljøstis. Det er egentlig det samme som når vi ikke ønsker å fremme et medieombud. Vi mener faktisk at pressen sjøl har vært ganske bevisst og flink til å finne balansen mellom det som går på privatlivets fred, respekt for den enkeltes integritet og personvern hensyn på den ene siden, og det behovet som offentligheten har for innsikt og kunnskaper og også for å se på utviklingen av samfunnet på den andre siden. Det er et valg vi har foretatt. Det er mulig man kan se ulikt på det å diskutere det. Jeg vil gjerne understreke at for meg er det viktig å si at jeg har tillit til at norske medier greier denne balansen. Men vi er opptatt av å følge utviklingen på dette området. Og det er klart at om de ikke greier det, må vi være villige til å vurdere tiltak. Men så langt mener jeg at det ikke er noe grunnlag for det. – Nå ser jeg at tiden går, president.

Jeg har fått beskyldninger om at den redegjørelsen som jeg holdt, som etter min mening var en meget god redegjørelse, ikke var visjonær nok. Det er her i dag også sagt at denne debatten og redegjørelsen kanskje kom for tidlig, for det er mange konkrete saker som ligger her, eller som kommer nå. Jeg har sett fram til denne diskusjonen med veldig stor forventning fordi dette er en prøveordning. Selv om jeg forstod på Jon Olav Alstad at det var en dårlig

redegjørelse, så skulle det gis nok en sjanse til en mediepolitisk redegjørelse. Jeg tror det er mye bedre å ha en mediepolitisk redegjørelse med en påfølgende debatt, som vi har her i dag, enn det som er alternativet, nemlig årlige meldinger om kringkasting og dagspresse. Så får vi ta de konkrete sakene etter hvert som de kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Olav Alstad (A): Jeg tror nok at vi etter hvert i fellesskap skal klare å utvikle en debattform og en redegjørelse som for så vidt blir slagkraftig. Dette er første gangen. Jeg tror vi neste gang vil oppleve at det blir en litt annen vinkling og debatt rundt dette.

En lovfesting av redaktørplakaten og presseetisk arbeid, som statsråden koblet sammen, synes jeg for så vidt er unaturlig å sammenlikne. Det er først og fremst eierskapet vi har et ønske om å regulere gjennom lovfesting av redaktørplakaten, slik at vi hindrer misbruk av eierskap; det er ikke et ønske om å regulere journalistenes etikk.

Jeg var så vidt innom innholdsproduksjon i mitt innlegg, og behovet for å inkludere filmpolitikken sterkere i den mediepolitiske debatten. Det skjer en positiv utvikling av norsk film både hjemme og ute. Derfor er det behov for en gjennomgang for å se om vi kan bidra til å styrke den utviklingen ytterligere. Jeg er kjent med at det er laget en konsulentrapport, som etter min oppfatning i liten grad synes å være et verktøy som kan hjelpe oss med å styrke denne utviklingen. Derfor er jeg bekymret for at dette skal følges opp med forhandlinger i budsjett-sammenheng uten at vi får lov til å se nærmere på hva vi egentlig ønsker med filmpolitikken.

Det brukes etter hvert ganske store ressurser på norsk film. Arbeiderpartiet mener det er viktig å få en mer grundig behandling av dette feltet. Derfor har vi et ønske om at det nå etter hvert skal lages en egen stortingsmelding om norsk filmpolitikk, der målet må være å gi utviklingsmuligheter for film, både kulturpolitisk og som eksportnæring. Det skjer veldig mye spennende på dette området som det er vår oppgave å stimulere videre. Både Danmark og Sverige har gjort dette, og det er et behov for at vi også gjør den jobben. Det kinotilbudet som vi i dag har til våre innbyggere, vil være en naturlig del av denne diskusjonen.

Hvordan har statsråden tenkt seg å følge opp vårt ønske om en filmmelding i den nærmeste framtid?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: La meg først si når det gjelder lovfesting av Redaktørplakaten, at jeg selvfølgelig er klar over at det er spørsmål om eieres misbruk av sin makt som har vært det sentrale poenget. Men jeg kan ikke se det slik at det er noe grunnlag for å lovfeste Redaktørplakaten av hensyn til det. Tvert imot kan man også, slik jeg nevnte at Justisdepartementet har gjort, peke på at også eiere må ha lov til å komme med sine synspunkter uten at man på en måte skulle bli mistenkeliggjort i den sammenheng.

Når det gjelder filmpolitikken, er det riktig som representanten Alstad pekte på, at vi har fått en rapport fra

Ernst & Young. Vi går igjennom den nå. Det er klart at det også er et budsjettspørsmål, så vi vil komme bredt tilbake i budsjettproposisjonen for neste år når det gjelder filmpolitikken.

Jeg er enig med representanten Alstad i betydningen av å styrke norsk filmproduksjon, både ut fra kulturpolitiske synspunkt og fordi dette faktisk kan bidra til at vi som en del av et mangfold i et internasjonalt samfunn kan komme fram med det som også er norsk språk og kultur, så jeg syns det er veldig fornuftig og viktig.

Det som er en utfordring, er at norske filmer ikke alltid har vært de store suksessene i Norge. Vi har en veldig lav andel av tilskuere på norske filmer. Men det er unntak, meget gode unntak, og det paradoksale er at nettopp de vellykkede unntakene gjør at ordningen med støtte til film kommer i et litt underlig lys. Men det er selvfølgelig noe som vi både vil følge og se på framover.

Per Roar Bredvold (Frp): Det kan virke som om statsråden liker å detaljstyre både de seere og de lyttere vi har i Norge. Jeg tenker da f.eks. på vilkårene for å få konsesjon og hva som skal ligge i det.

Er det så viktig for statsråden at en TV-kanal, som f.eks. TV 2, sender et nøyaktig bestemt antall timer med f.eks. samiske program, barneprogram, kulturprogram, etc., etc.? Er det ikke viktigere at de som ønsker å selge sine program, får mulighet til å innrette seg, istedenfor denne nitide detaljstyringen? Og tror ik

ke statsråden at hennes ønske om detaljstyring vil kunne medvirke til at vi får en dårligere kvalitet på de programmer man er lovpålagt å skape, enn om man skaper dem av fri vilje? Fremskrittspartiet mener i hvert fall at dette er feil vei å gå.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: La meg si til det siste: At Fremskrittspartiet mener at det er feil vei å gå å ha noen retningslinjer for allmennkringkasterne, skremmer ikke meg, for det er ikke spesielt overraskende. Tvert imot er det en bekreftelse på at Fremskrittspartiet ikke ønsker eller har noen tanker om hvordan allmennkringkasterne skal kunne utvikle seg.

Vi har imidlertid det systemet i dag at vi har noen tanker rundt og noen prinsipper for allmennkringkasting som det etter min mening er veldig, veldig viktig å holde fast ved i den tiden vi nå går inn i, for vi ser en økende grad av kommersialisering, og allmennkringkasterne kan komme under press. Derfor er det viktig, ikke med detaljstyring, slik representanten Bredvold beskriver det, men å gi retningslinjer og ha konsesjonskrav, slik at man kan dekke opp også smalere tilbud og sørge for både språk, barn og samiske grupper, som nettopp er de områdene hvor Allmennkringkastingsrådet har påpekt at bl.a. TV 2 og P4 ikke har fulgt opp de kravene som er stilt, på en god måte. Nå er det også sagt at man har registrert en viss bedring, og det gleder meg. Det innebærer også det selvsagte at denne form for overvåking eller etterprøving av konsesjonsvilkår som Allmennkringkastingsrådet presenterer, fungerer etter hensikten.

Vi har altså viktige mål å ivareta gjennom det systemet vi har, og jeg kommer til å prøve å følge opp det etter beste evne, også i forbindelse med de samtaleene vi nå skal ha med TV 2.

Trond Helleland (H): «Regjeringen er ikke innstilt på å åpne for økt kommersialisering i kringkastingen», sier statsråden i sin avslutning på redegjørelsen, samtidig som hun på en god måte beskriver den rivende, grense-sprengende medieutviklingen som kommer i årene framover.

Mener statsråden med kringkasting her NRK eller allmennkringkasterne, eller mener hun all form for kringkasting når hun advarer mot og sier at hun vil sette foten ned for økt kommersialisering?

Mitt utgangspunkt er litt annerledes. Vi ser at kommersiell kringkasting vil ekspandere og kanskje eksplodere med utviklingen av nye sendeformat og digitalisering. I den situasjonen blir behovet for vern om norsk språk og kulturidentitet enda viktigere enn i dag. Har statsråden gjort seg noen tanker om hvordan dette skal ivaretas i en digital framtid, hvor mulighetene for å velge bort norsk språk og kultur vil være enorme?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg syns at representanten Helleland her peker på det vi står overfor, nemlig en rivende teknologisk utvikling, og et ønske – det er i hvert fall mitt ønske, som jeg gav uttrykk for i min redegjørelse – om at kommersialiseringen ikke skal gripe om seg. Vi er altså nødt til å prøve å sørge for å styre dette, og spørsmålet er da hvordan vi kan finne gode virkemidler for det.

Ett virkemiddel som jeg gjerne vil trekke fram, er å gi NRK, som er den viktigste kulturinstitusjonen vi har i landet hvis man tenker på hvor ofte og hvor mange man møter, gode arbeids- og rammevilkår. Derfor har vi lagt fram en sak om det forretningsmessige forhold knyttet til NRK, slik at man kan utvikle seg mer fritt enn det som har vært tilfellet før. Vi har også satt klare rammer når det gjelder sponsorvirksomhet, slik at NRK kan fremstå, selv om vi må ha visse unntak, som reelt reklamefri.

Når det gjelder det å ta vare på norsk språk og kultur, er dette et gjennomgående ønske. Jeg nevnte nå NRK og allmennkringkasterne. Jeg tror at det i forbindelse med den meldingen om digitalisering som vi skal legge fram i løpet av noen få uker, håper jeg, kanskje i denne måneden, også vil være lagt opp til at man foretar valg hvor det maksimale gjøres, nettopp for å sikre allmennkringkasterne og det som er viktig for å ivareta norsk språk og kultur.

Ågot Valle (SV): Jeg registrerer at vi er uenige når det gjelder spørsmålet om å lovfeste redaksjonell uavhengighet. Jeg ser poenget med at eiere også må få ytre seg, men jeg vil presisere at det forslaget som ligger inne, tar utgangspunkt nettopp i Redaktørplakaten, og som jeg sa, gir den redaktøren mandat til å styre den redaksjonelle virksomheten innenfor de rammene som grunnsynet representerer.

Jeg vil nå ta opp et spørsmål som overhodet ikke er blitt berørt i denne debatten. Det har noe med kvinne­dekninga i media å gjøre. For nesten ti år siden gjorde Elisabeth Eide ved Journalisthøgskolen en undersøkelse om kvinnebildet i norsk dagspresse og kom fram til ganske nedslående resultat. Til tross for at kvinner da hadde toget inn på alle samfunnsarenaer, var det bare 14-16 pst. av kildene som media brukte, som var kvinner.

Likestillingsutvalget i NRK gjorde på samme tida en undersøkelse, «Hvem snakker i NRK?», og kom også der fram til dårlig kvinne­dekning. Nå gjør Institutt for Journalistikk igjen en undersøkelse på oppdrag av Verdikommisjonen. De har kommet fram til et ganske oppsiktsvekkende resultat når det gjelder kvinne­dekninga, og det er det samme nedslående resultatet: at kvinner er veldig lite brukt som kilder i media. Dette representerer en usynliggjøring av kvinner, kvinners hverdagsliv og kvinner også i framskutte samfunnsposisjoner.

Da er spørsmålet mitt: Vil statsråden sørge for at dette også blir et viktig debatttema i den neste mediepolitiske redegjørelsen, og hva slags virkemidler ser hun for seg at vi som politikere kan bidra med for å få opp kvinne­dekninga i Norge?

G u n n a r B r e i m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Dette var vel først og fremst et innlegg i likestillingsdebatten, og representanten Valle peker selvfølgelig på noe veldig viktig. Representanten dokumenterer i sin replikk at situasjonen er at kvinner blir mindre brukt i mediene enn hva man skulle forvente, og at man har en form for usynliggjøring av kvinner i mediene.

Jeg tror nok imidlertid at jeg er nødt til å utvide debatten om kvinner i media til faktisk å være en samfunnsdebatt om likestilling. Jeg kan ikke se for meg noen virkemidler som vi kunne ta i bruk, bortsett fra at når dette har blitt et tema her i dag, så kunne jo media sjøl også tenke igjennom hvordan man i større grad kan få fram kvinner i mediene. Det er viktig. Og jeg kan ikke skjønne hvorfor det ikke har endret seg i det siste. Tvert imot har jeg av og til inntrykk av at det går i gal retning.

Jeg hadde for 20 år siden en upretensiøs personlig liten gjennomgang av den politiske debattdekning i NRK. Jeg telte opp menn, inkludert de som ledet debattene i NRK, og det var forstemmende. Det kan jo være et virkemiddel at man gjør det fra tid til annen og spør: Hvorfor er det slik? Dette skaper et bilde i de tusen hjem av et samfunn som er mannsdominert og mannsstyrt. Men representanten Valle og den store andelen av kvinnelige politikere vil jo sjøl også kunne bidra til å gjøre noe med dette.

Grete Knudsen (A): Det er nok ikke nok at kvinnene gjør det alene, det må nok langt flere til for å klare likestillingskampen.

Jeg vil tilbake igjen til ordvekslingen som statsråden hadde med meg etter mitt innlegg. Kampen for språk, for

skrift og for det å lese er antakelig den aller viktigste kulturkampen for å sikre at vi som folk forblir bevisste. Hvis vi nå ser til land der «bilder» blir mer og mer fremtredende, blir folk faktisk også mindre generelt orientert. Derfor var det meget overraskende at en forsvinnende liten del – om noen – i denne redegjørelsen omhandlet holdning til pressepolitikken i et slikt perspektiv i en tid med mediekommersialisering.

I svar til meg sier Lahnstein at hun er såret over all kritikken og kjeften hun har fått i forbindelse med pressestøtten. Men det dreier seg ikke om det. Det dreier seg heller ikke om hvor såret statsråden eventuelt er blitt, eller hvor god hun synes at redegjørelsen hennes er, og hvor godt den er blitt fremført. Det dreier seg om hvordan statsråden på vegne av en regjering skal sikre at nr. 2-aviser, meningsbærende aviser, ikke dør, ikke reduseres og ikke blir solgt ut mens det utvalget som Stortinget ønsket nedsatt, nå skal gjennomføre sitt arbeid.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg tar pressepolitikken meget alvorlig. Jeg er ikke såret over at jeg har fått motbør når det gjelder de grepene jeg har vært nødt til å ta i forbindelse med budsjettbehandlingen her i Stortinget. Jeg har imidlertid tatt kritikken for det, og jeg har nedsatt dette utvalget med Hallvard Bakke som leder.

Jeg er enig i at språket og skriftspråkets betydning ikke kan overvurderes når det gjelder folks identitet og kulturens utvikling. Derfor har jeg også vært helt klar på at det er pressen vi støtter, det skrevne ordet, og jeg anbefaler ikke at man går inn for generelle ordninger til andre typer medier som kringkasting.

Så til spørsmålet fra Grete Knudsen om holdning til pressepolitikken. Min holdning er at vi skal legge forholdene til rette slik at vi kan sikre mangfold. Jeg har nevnt det gang på gang: sikre nr. 2-avisene, sikre de riksdekkende, meningsbærende avisene og lokalavisene. Vi står – og det synes jeg også Arbeiderpartiet kunne erkjenne – i en situasjon hvor dette ikke er så enkelt å få til som tidligere, bl.a. ved at pressen sjøl f.eks. begynner å gi ut gratisaviser som undergraver annonsemarkedet, ved at eierskapsstrukturene endrer seg, og ved at man generelt får et krav om å gjøre noe med momsen. Jeg har sagt fra hva jeg mener om moms. Men jeg har også registrert at ganske sentrale folk i Arbeiderpartiet har pekt på det faktum at momsfritak, både på utgående og inngående moms, er en meget sterk subsidiering, som virker slik at vi også støtter de store mediekonsernene på en måte som man selvfølgelig bør gjennomgå. Det regner jeg med at dette utvalget vil gjøre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Einar Steensnæs (KrF): Det skjer så mye innenfor medie verdenen at en halvtimes redegjørelse åpenbart er altfor knapt til å kunne spenne ut alle de interessante temaer som en kunne tenke seg å få presentert innen mediepolitikken. Likevel har statsråden klart å få med seg viktige mediepolitiske utfordringer, både innenfor tekniske, kommersielle og samfunnsmessige områder, der

digitalisering, internasjonalsisering og kommersialisering er viktige stikkord.

Gjennom disse ulike aspektene slår statsråden fast at de grunnleggende, overordnede mål for mediepolitikken skal ligge fast. Dette er et positivt signal som har et viktig realpolitisk innhold. Påstandene som vi har fått høre i dag, om at dette skulle være en dårlig eller en uinteressant redegjørelse, kan statsråden etter min mening ta med knusende ro. Det har dessverre etter hvert blitt en tilnærmet forutsigbar reaksjon fra opposisjonspartiene etter enhver redegjørelse i dette huset, kanskje med unntak av utenriksministerens redegjørelse. Jeg synes statsråden på en god måte peker på et av de viktigste overordnede målene med mediepolitikken, nemlig å sikre ytringsfrihet og et levende folkestyre. En kan lett anta at dette vil komme av seg selv som følge av den tekniske utviklingen, som gir større muligheter til å slippe flere til, men så enkelt er det dessverre ikke. Det har statsråden på en god måte satt ord på. Økt kommersialisering og tendenser til større eierkonsentrasjoner er bekymringsfulle tendenser som kan true viktige kulturimpulser og samfunnsyttringer i å komme til orde. Samtidig sier interessen om media ikke så lite om mediernes gjennomslagskraft og samfunnsrett.

Kristelig Folkeparti har vært og er opptatt av at vi skal ha et differensiert medietilbud, både geografisk, ideologisk og politisk. Men det byr på spesielle utfordringer. Uten tvil vil det fenomenet som har fått betegnelsen «konvergens», føre til at det i utgangspunktet åpnes for en betydelig økning i bredden av kringkastingstilbud, også for de lokale radio- og TV-stasjonene. Men dette er ikke uten kostnad. De store kringkastingsselskapene vil åpenbart være mindre sårbare i den skjerpede konkurransen vi kan se for oss. Mange mindre lokal-TV-selskaper har f.eks. etablert et samarbeid med større og mer robuste selskaper som har riksdekkende virksomhet. Hvis dette samarbeidet endres eller oppløses som følge av den teknologiske utviklingen, vil også de økonomiske forutsetningene kunne endres dramatisk for mange av disse selskapene. Det kan føre til at mange lokalselskaper får problemer. Og spørsmålet er: Finnes det da noen muligheter for å forebygge en slik uønsket sanering av lokale radio- og fjernsynsselskaper? Dette tror jeg raskt vil være problemstillinger som kan presentere seg som en politisk utfordring.

Reklame har i denne anledning vært oppe til debatt flere ganger. Jeg deler fullt ut statsrådets holdning til at det går en grense i forhold til reklame. Jeg vil også kort si at jeg er generelt meget skeptisk også til den sponsering som foregår i NRK i dag. Jeg synes at NRK reelt må framstå som en reklamefri kringkasting i enhver forstand og tolkning av ordet. Jeg er glad for at det i proposisjonen om sponsering nå er foreslått en skjerping av sponserreglene for NRK. Vi må ta oss råd til å få en reklame- og sponserfri sone i dette landet. Det betyr selvfølgelig et tilsvarende ansvar for at NRK gjennom lisenssystemet sikres tilstrekkelige midler til å følge med og konkurrere og ivareta den viktige allmennkringkastingsfunksjonen NRK er tildelt. Og det er en utfordring til oss selv i dette huset.

Avslutningsvis: Pressestøtten er kjørt fram av Arbeiderpartiet i denne debatten, og det arter seg veldig mye

som en forhåndsprosedyre for revidert nasjonalbudsjett. Pressestøtten er en viktig forutsetning for en differensiert presse, men å forsøke å lage en entydig kobling mellom pressestøtten slik den er i dag, og ytringsfriheten, er urimelig. Det er all mulig grunn til å se nærmere på pressestøtten, og jeg ser fram til det utvalget som skal utrede dette. Da får Stortinget anledning til å si sin mening, og det vil få gjennomslag for de politiske vedtakene.

Grethe G. Fossum (A): Statsråden har ikke funnet grunn til å endre de overordnede målene for mediepolitikken, og det synes jeg er bra. Det betyr at mediemangfold, ytringsmulighet og tilgang på saklig og allsidig informasjon skal holdes i hevd, fordi det er avgjørende forutsetninger for et demokratisk samfunn. Statsråden er opptatt av å finne de virkemidler som må brukes for å få til disse overordnede målsettingene.

Et lite hjertesukk: Det kunne vært fint å se de virkemidlene i praksis. Det er faktisk en utfordring til statsråden å støtte Arbeiderpartiets reviderte budsjett, hvor vi nettopp legger inn 25 mill. kr til pressestøtte. Men jeg ønsker ikke at denne debatten bare skal omhandle de virkemidlene som fremmer mangfold og geografisk fordeling.

Det var i hvert fall én mangel i statsrådets mediepolitiske redegjørelse: Hun nevnte ikke presseetikk med ett ord. Derimot var hun innom publikums behov og ønsker. Da kan en undre seg over i hvilken grad disse ønskene skal vektlegges. La meg understreke at det er ganske vanskelig å finne ut hva folk egentlig ønsker. Og enda vanskeligere er det å gi dem det de ønsker, for mange sier jo at de vil ha brød og sirkus. Bør de da få det? Svaret overlater jeg til diskusjonen om allmennkringkasterens rolle.

To dager før statsråden holdt sin mediepolitiske redegjørelse, ble det sendt et åpent brev til avisene om presseetikk. Brevet var sendt av Barbro Zedins søster. Innholdet i brevet er en beskrivelse av personlige følelser, ikke bare ved at en søster ble myrdet, men også når det gjelder de problemer det medfører å være pårørende og derigjennom bli offer for et angrep fra pressen. Hun etterlyser «Vær varsom»-plakatens punkt 4.6, hvor det står at man skal vise hensyn overfor mennesker i sorg eller ubalanse.

Jeg synes det er trist at statsråden ikke har viet denne problematikken større oppmerksomhet i sin mediepolitiske redegjørelse. Hun sa tvert imot at pressen er flink til å holde grenser. Hvordan finner man ut av det, når det er de små menneskene i samfunnet som trækkes på, som ikke er så ressurssterke at de kan skrive et åpent brev til avisene? I en situasjon hvor press, konkurranse og tempo samt krav til økt lønnsomhet i mediene hele tiden øker, er det mange aktører på det samme markedet. Det skaper igjen sterk konkurranse om nyheter som selger. Det er all grunn til å være skeptisk til denne generelle kommersialiseringen av mediene, som faktisk kan gi en mediesituasjon som er en trussel mot personvernet.

I debatten om ytringsfrihetsvernet framstilles ofte ytringsfrihet og personvern som motstridende interesser som stilles opp mot hverandre. Jeg har ikke skiftet mening når det gjelder det at det er pressen selv som trekker opp retningslinjene for sine etiske grenser. Men en utvik-

ling av et nytt mediemønster i landet vårt gjør at en del presseetiske regler må holdes høyt, og vi politikere og de offentlige myndigheter må også være med på å debattere dette på vegne av fellesskapet og på vegne av de svake.

Jeg skulle ønske at statsråden hadde tatt opp de nye utfordringene på det presseetiske området, som faktisk skaper behov for nye grenseoppganger. Vi er i krig, og dekningen av krigshandlinger hvor en bare får tilgang på nyheter fra én side og det er vanskelig å drive kritisk journalistikk, er ett område vi burde ha diskutert. Det gjelder også bruk av skjult mikrofon, skjult kamera, falsk identitet, integritetsspørsmål for journalister, bl.a. som følge av sponning, personfokusering i forbindelse med vern av privatlivets fred, identifisering i forbindelse med kriminalsaker, både av pårørende og ofrene, og kjøp av informasjon ved hjelp av sjekkhefte. Dessuten har vi også eiernes krav om økonomisk lønnsomme nyheter.

Disse spørsmålene må diskuteres og takles på en forsvarelig måte, for dersom det ikke gjøres, er det mediernes troverdighet som står på spill. Svekket denne troverdigheten, vil mediene også bli dårligere instrumenter når det gjelder å sikre den ytringsfriheten vi alle er så opptatt av.

Jeg ønsker meg medier som ved hjelp av redaktørene har en løpende etisk debatt og en etisk bevisstgjøring i den travle hverdagen vi vet det er i de enkelte redaksjonene.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg har ingen problemer med å slutte meg til de synspunkter på den nødvendige etiske debatt som representanten Fossum nettopp fremsatte. Jeg tror at hele Stortinget vil ha stor glede av og samfunnet for øvrig stor nytte av at vi tar den debatten.

Da Stortinget for noen måneder siden behandlet St.meld nr. 12 for 1998-99 om kringkasting og dagspresse for 1997, var det bred enighet i komiteen om en prøveordning, hvor man erstatter de årlige meldingene om den mediepolitiske utvikling med en årlig redegjørelse fra kulturministeren. Nå når vi har fått den første redegjørelsen etter det nye systemet, er det vanskelig å se noen annen forskjell enn at de faktiske opplysninger om den mediepolitiske utvikling er betydelig mer oppdatert enn tidligere. Det er utvilsomt en fordel, men fortsatt har fremstillingen en form som er lite egnet for mer prinsipielle debatter av den karakter som representanten Fossum etterlyste. Den er lite egnet for debatt om forskjellige sider ved utviklingen. Det vil fortsatt være slik at Stortinget må ta stilling til de mer overgripende prinsipper i forbindelse med behandlingen av konkrete saker. Om det er en fordel eller en ulempe, kan naturligvis diskuteres. Det behøver ikke å være noe minus at man får anledning til å vurdere prinsipper i direkte tilknytning til virkelige tilfeller. Det kan jo innebære den store fordel at prinsippene også kan anvendes i det virkelige liv. Men det er vanskelig å se det annerledes enn at det må være et savn for statsråden ikke å ha klare prinsipper, trukket opp av Stortinget, å støtte seg til når avgjørelser skal fattes, eller når forslag skal utarbeides for fremleggelse for Stortinget.

Redegjørelsen gir altså en god oversikt over de saker man arbeider med. Det er intet å si på aktiviteten, men det er dessverre grunn til å etterlyse resultatene av all denne

aktivitet, for det går for sent. Jeg behøver kanskje bare nevne den varslede meldingen om digitalfjernsyn som eksempel. Da Stortinget i sin tid bad om å få en slik melding, var det nettopp fordi man her står overfor en utvikling som etter hvert vil komme med full styrke, og som man egentlig visste lite om. Det var rett og slett behov for mer kunnskap hvis Stortinget skulle ha noe håp om å ha et visst grep om denne siden av den mediepolitiske utvikling. Replikkevekslingen mellom representantene Helleland og Lånke gav et godt bilde av dette. Dessverre vet vi fortsatt nesten like lite som den gang om hvilke vurderinger departementet gjør i disse spørsmålene, og den kunnskap vi etter hvert har ervervet oss, har vi fått ved at partigruppene på egen hånd har innhentet eksterne ekspertise. Men det bør ikke være slik at Stortinget er på kontinuerlig etterskudd i mediepolitikken. Det er selvsagt ikke statsrådets ansvar alene, men det burde være et ansvar, også for statsråden, å bidra til at Stortinget er rimelig à jour, også når det gjelder den mediepolitiske utvikling.

Det ser ikke ut til at vi noen gang blir ferdige med debatten om hvilke konsekvenser begrepet allmennkringkasting har for de forskjellige allmennkringkasterne. Høyre har fortsatt problemer med å akseptere at en allmennkringkasting nødvendigvis skal innebære akkurat de samme forpliktelser for alle, uavhengig av eierform og finansieringsmåte. De grunnleggende krav om variert programinnhold, bruk av norsk språk osv. er selvsagt de samme, men etter vår mening må det være rimelig at man stiller strengere krav til et lisensfinansiert selskap som NRK enn til reklamefinansierte sendinger. Og det virker ærlig talt lite fruktbart å bedrive slik millimeterekseris som Allmennkringkastingsrådet legger til grunn.

Jeg er glad for at statsråden vil legge press på TV-selskapene for å få teksting for hørselshemmede. De senere år har behovet for teksting økt, ikke minst fordi stadig flere bruker lokal dialekt i riksdekkende sendinger. Lokal dialekt er helt greit i lokalfjernsyn, der de fleste forstår hva som sies, men er mer problematisk i de riksdekkende sendingene, da lydbildet i dialekter en ikke er fortrolig med, ikke gir full mening for dem som mottar færre lyd-signaler enn andre. Og det er slik hørselshemming fungerer. Det legges stor vekt på at allmennkringkastingen skal fremme og styrke norsk språk, men utekstede sendinger medfører at alle de tusenvis av hørselshemmede i Norge henvises til fremmedspråklige tekstede sendinger. Dette er spesielt alvorlig for barn og unge.

Statsråden sa at det er viktig å motarbeide ensretting og eierkonsentrasjoner innen massemedia. Det kunne nesten tolkes som at statsråden mener at det nødvendigvis er en kobling mellom ensretting og eierkonsentrasjon. Nå har dette avklart seg noe i debatten. Bortsett fra Murdoch-imperiet vet jeg ikke om aktuelle eksempler hvor det åpenbart foregår en redaksjonell styring fra den sentrale eier.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid begrenset til tre minutter.

Unn Aarrestad (Sp): Dei store utfordringane på medie-sektoren framover kom klart fram i utgreiinga frå kul-

turministeren. Dei sentrale mediepolitiske verkemiddel vil stadig måtte tilpassast endra vilkår. Utanom dette vil me ha enkeltsaker og reguleringar av delområde. Nokre av desse sakene er viktige prinsipielt. Det er nok å nemna endringar i regelverket om sponing av kringkastingsprogram. Dessutan kjem digitaliseringa opp i si fulle breidd, og det har knytt seg mykje uvisse til kva den teknologiske utviklinga vil bety i praksis.

Me kan berre slå fast at media har ei viktig kulturpolitisk rolle. Det er nødvendig med ein aktiv innsats for å sikra eit norskspråkleg tilbod og samtidig ta vare på det kulturelle mangfaldet. Det er elles verdt å merka seg eit par av utsegnene i meldinga frå Allmennkringkastingsrådet, der dei peikar på at nynorskdelene i radiosendingane er for låg, noko departementet også tidlegare har vore samde i. Dette gjeld for begge fjernsynskanalane til NRK. Når NRK2 berre har ein nynorskprosent på 11,1, som er langt under grensa, må det vera grunn til å undrast. NRK, allmennkringkastingskanalen betalt med lisenspengar, burde gå i bresjen her. Det verkar som den største rivalen, TV 2, er flinkare, også når det gjeld dialektbruken. Eg er klar over at departementet har teke dette opp med NRK, men dette må ikkje få kvila.

Statsråden var også inne på teksting for høyrselshemma i utgreiinga si, og eg er klar over at det nå vert arbeidd med eit program som gjer om tale til tekst på direkten. Likevel tykkjer eg det er fint at statsråden vil førebu arbeidet med sikte på å lovfesta teksting av fjernsynsprogram, dersom teknologien ikkje skulle verka. Representanten Stolt-Nielsen var elles inne på grunngevinga for dette, og eg vil også støtta opp under den.

Eg ser også fram til resultatet av arbeidet til det utvalet som går gjennom pressestøtta og ser på pressa sine rammevilkår. Sidan utvalet ikkje skal avgje innstillinga si før i april neste år, er det viktig å syta for best mogleg stabilitet for pressa i perioden fram til då – dette for å unngå avisdød og for å dra nytte av utvalet sitt arbeid. Nettopp det som har vore framme i dag, om støtte til Finansavisen på den eine sida og lokale småaviser på den andre, gjer det klart at dette må sjåast på i si fulle breidd og i samanheng. Det burde alle, inkludert Høgre og Grete Knudsen i Arbeidarpartiet, vore samde i. Det er nå avgjerande å få ein rask gjennomgang av alle dei offentlege verkemidla for pressa.

Til slutt vil eg berre nemna at behovet for å styrkja det etiske arbeidet i pressa har vorte stadig viktigare. Ikkje minst gjeld det å trekkja opp grensene, som enkelte medium strekkjer stadig lenger.

Torny Pedersen (A): Hvem er det som er forunt å få det de betaler for, også når det gjelder TV-lisensen fra NRK? Slik det ser ut nå, blir det alle andre enn seerne i Nordland fylke. I statsbudsjettet for 1996-1997 ble kringkastingsavgiften økt med den begrunnelse at Nordland og Østfold skulle få egne distriktssendinger.

Nord-Norge har i dag Nordnytt, med sitt hovedsete i Tromsø, som skal dekke alle de tre nordligste fylkene. På grunn av avstandene i Nord-Norge – bare Nordland er like langt som fra Steinkjer til Moss – er Nordland det fylket som taper i innslagene.

Styret i NRK sa allerede i 1994 at regionen var for stor, og at Nordland skulle skilles ut som egen region. Stor var gleden da Stortinget gjorde vedtak om distriktskontor i Nordland, som tross alt har 250 000 innbyggere. Et nytt NRK-bygg ble planlagt bygd i Bodø, og stod ferdig våren 1998. Alt utstyret er også på plass. Stor var skuffelsen da NRK gjorde det klart at de ikke ville satse på Nordland allikevel, og kjørte Østfold opp som kandidat foran Nordland. I tillegg presset styret i NRK med leder Kåre Willoch gjennom morgensendinger på NRK, slik at saken ytterligere ble forverret. Dette ble gjort selv om stortingsvedtaket fremdeles gjelder. Slik behandles distriktene uten skrupler. Lovnadene er at distriktene vil få en viktig rolle når Frokost-TV starter.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har i brev til Kulturdepartementet av 17. desember 1998 og 3. februar 1999 tatt opp spørsmålet om NRK har fulgt opp de forutsetninger som Stortinget gav uttrykk for i forbindelse med vedtak om økning av kringkastingslisensen i statsbudsjettet for 1996 og 1997. Komiteen konstaterte at Stortingets forutsetninger for økte lisensbetalinger ikke er fulgt. I svarbrev til komiteen sier statsråden at departementet legger til grunn at utbygging av egen distriktssending i Nordland er bindende vedtatt inntil Stortinget måtte bestemme noe annet. Dette er betryggende, men burde resultert i et klart pålegg til NRK om å iverksette utbyggingen straks.

Befolkningen i Nordland forventer at den innstillingen statsråden vil legge fram, er positiv, slik at det tilbudet de vitterlig har betalt for, kommer på plass så snart som mulig. Noe annet vil ikke bli forstått. En utsettelse, slik det er antydnet i mediepolitisk redegjørelse, har liten forståelse i Nordland.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: La meg si til det siste spørsmålet som ble tatt opp, at jeg er enig i fortolkningen om at her har Stortinget gitt et pålegg til NRK. Men nå er det også slik at stortingsflertallet har gjort om NRK til et AS, og derfor mener jeg at det er veldig viktig å lytte til hva NRK også har å si i sakens anledning. Der har jeg en prosess på gang, og jeg skal love å komme tilbake til Stortinget med denne saken når jeg mener tiden er inne for det, og jeg tror det blir i forbindelse med budsjettproposisjonen for neste år. Jeg følger opp dette etter beste evne.

Det er slik at dette for så vidt har vært en prøveordning i form av redegjørelse og debatt. Det ble sagt fra representanten Stolt-Nielsen at dette ikke er noen egnet form. Jeg er opptatt av at vi kan utvikle denne formen heller enn å gå tilbake til et opplegg hvor man legger fram meldinger om tidligere års virksomhet, og så har det som grunnlag for debatt. Jeg mener at det er behov for generelle debatter om mediepolitikken, slik som vi har hatt i dag.

Jeg synes denne debatten peker på at her er det bred politisk enighet om de mediemålene som vi har trukket opp. Det er litt uenighet om virkemidlene, men jeg synes ærlig talt ikke lydnivået til Arbeiderpartiet når det gjelder det, står i forhold til det som er den store forskjellen, nemlig

dette pressestøttekuttet. Jeg vil gjerne trekke den konklusjonen at når det gjelder virkemidler i mediepolitikken generelt, er det bred enighet mellom også Arbeiderpartiet og sentrumsregjeringen om de systemene som vi har for det.

Når det gjelder presseetikken, er det riktig at jeg ikke gikk så mye inn på det i min redegjørelse. Jeg har i mitt innlegg i dag pekt på det som jeg synes er en opplagt sak, at pressen sjøl – og redaktørene sjøl – her har det åpenbare ansvaret, og at «Vær-varsom»-plakaten og praktiseringen av den så langt ikke har gitt grunnlag for å kreve eller komme med forslag om lovfesting av dette. Den selvjustisen er også et ansvar som pressen påtar seg. Jeg vil selvfølgelig i likhet med andre her, følge dette nøyte, også fordi det på dette området skjer mye i kjølvannet av den kommersialiseringen som jeg tror mange her er skeptiske til.

Når det gjelder nettopp dette med medias betydning for vårt demokrati, betydningen av mangfold, variasjon og tilbud spredt geografisk, tror jeg i hvert fall at det er et flertall i Stortinget for å følge opp det som har vært målsetningen i en årrekke.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget skal da gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Ågot Valle satt fram tre forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Det henstilles til Regjeringa å vurdere å innføre en konsesjonsavgift på reklamefinansierte allmennkringkastere.» Forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Det henstilles til Regjeringa å øke pressestøtten til 1997-nivå i statsbudsjettet for 2000.»

Presidenten foreslår at disse forslagene oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Ågot Valle – til stemmeforklaring.

Ågot Valle (SV): Det gjelder forslag nr. 3. Nå er det slik at flere i debatten har stilt seg positive til intensjonene i dette forslaget, men vil vente på Ytringsfrihetskommisjonens arbeid. Når det er tilfellet, ser jeg ingen grunn til å få forslaget nedstemt i dag. Tvert imot, jeg vil vente til tanken om redaksjonell uavhengighet er blitt modnet. Jeg vil derfor be om at også dette forslaget blir oversendt.

Presidenten: Presidenten vil antyde at det går an å trekke forslaget.

Ågot Valle (SV): Nei, det vil jeg ikke gjøre.

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, er gjort om til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder da i endret form:

«Det henstilles til Regjeringa å lovfeste redaksjonell uavhengighet.»

Presidenten foreslår at også det forslaget blir oversendt Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil foreslå at kulturministerens mediepolitiske redegjørelse i Stortingets møte 28. mai 1999 vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.50.
